

ÖNÉRDEKEK ÉS SZÖVETSÉGEK – A magyarországi választások elé –

A magyar nép választás előtt áll – de mi között választhat? A választ sokféle szempont szerint lehet keresni. Alkalmazzunk két ósrégi mércét: az önérdeket és a szövetséget. A választóknak csak arról kell döntenüik, hogy mi a saját érdekük – és ki arra a kellő szövetséges.

Az igazi, jelzőktől mentes demokráciában minden választópolgár magánügye, hogy milyen látja személyes – és tegyük hozzá: családja érdekét. A lelkiismereti- és a véleménysszabadság akármelyik döntését védi. Ezzel sem vitatkozni, sem szembeszállni nem illik, kivéve, ha maga a demokrácia kerül veszélybe. Helytelen azt, aki más érdeket követ és más párthoz vonzódik, becstelenséggel, hatalomvágygal vagy butasággal rágalmazni.

Azt viszont tagolni szabad, hogy milyen érdek megvalósításához mi, vagy ki lehet az alkalmas szövetséges: melyik képviselőjelölt, melyik párt, milyen kormány, melyik szomszédos és melyik távoli állam. Hiszen az egyén a voksával érdemben kizárólag és csupán az érdekszövetségesét választja meg. Aki sikertelen partnerre tesz, nem fogja érdekeit érvényesíteni és végül „csalódni fog a politikában”, ahelyett hogy bevallaná magának, hogy alkalmatlan szövetségesre tett.

A választópolgárnak nincs más lehetősége, mint ésszerűen szövetségest keresni, hiszen az egyén szavazata észlelhetően kis súlyú. A politikai pártok esetében viszont igen kétes értékű a szövetség pánikos keresése. Minden párt, amelyik a választás előtt bármilyen szövetséget köt más párttal, bevallja, hogy a saját világleképe, programja meg személyzete, jelöltjei és háttérmunkásai, előreláthatóan nem képesek elnyerni a polgárok többségének bizalmát és támogatását. Ezért a Magyarországon most divatos elképzelés, hogy az ellenzéki pártok egyezzenek meg abban, hogy az egyéni választókerületekben „közös” jelölttel álljanak ki a jelenlegi kormánypártokkal (Fidesz/KDNP) szemben, inkább a választók félrevezetése, mint az, hogy őket komolyan vennék. Ami egy polgármester-választásnál célszerű lehet, az a parlamenti választásnál kódósi a választók valódi akaratát afelől, hogy ki legyen az új kormányfő. A Párbeszédnek és MSZP-nek Karácsony Gergely személyében van közös miniszterelnök-jelöltje, az LMP nevében Szél Bernadett, a Jobbik nevében pedig Vona Gábor törekszik a miniszterelnöki székbe. Mindegyik magának akarja a győzelmet, épp úgy, mint Gyurcsány Ferenc a Demokratikus Koalíció számára. A „közös jelölt” modell csak akkor volna igazlelkű, ha az ellenzéki pártoknak egyetlenegy közös miniszterelnök-jelöltje volna. De a pártoknak egészen különböző szándékaik vannak a jövő alakítására nézve. Csak abban értenek egyet, hogy Orbán Viktort le akarják váltani. És aztán majd jön, ami jön?

Az előzetes szövetség, illetve taktikai egység másfelé is csak félrevezetés lehet. Az európai

szocialista, liberális és zöld pártcsaládok mind a magyarországi ellenzéknek drukkolnak, hogy „végre” váltsák le a Fidesz parlamenti fölényét és az Orbán-kormány hatalmát. De ha a pártok az első célt el is érnék, nem volnának képesek stabil balliberális parlamenti többséget és kormányt alakítani. Az ellenzék legerősebb egysége a Jobbik. Vona Gábor talán összefér a hataloméhes pártvezető kollégáival, de a bázisa összeférhetetlen a nyugat-európai bal-liberális elképzelésekkel. A szélsőséges jobboldal meggyőződése nem változtathatók olyan gyorsan mint Vona retorikája és a párt írott programja. Berlinben, Párizsban és Brüsszelben nem lehet senkinek sem célja, hogy egy úgyszólván visszaliberalizálódott Magyarország civakodó sokirányosodásra bomoljon. A „közös” jelöltek révén esetleg elért többség végül is pártonként a szavazatok csupán nyolc, tíz, esetleg húsz százalékát jelentené. Nem csak az olasz választási eredmény elrettentő példa ilyen kormányalakításra. A német kísérlet sem biztató, akárcsak négy pártból kormánysszövetséget kovácsolni, pedig köztük sem egy kimondottan baloldali, sem tiszta populista párt nem volt. Nem elég taktikai ügyességgel a parlamentbe jutni, kormányozni is kell tudni, még pedig lehetőleg négy éven át és sikeresen.

A választás előtti pártsszövetség feletti kétely elvileg a Fidesz-KDNP-re is vonatkozik. Úgy látszik, egyik párt sem biztos abban, hogy ön-maga elég vonzó a választók többsége számára. A két párt különbséget színlel, de egységes irányítás alatt áll. Egyik párt választói sem tudják, hogy mi lesz abból a megbízatásból, melyet ők akár a keresztényibb KDNP-nek, akár a világiasabb Fidesznek adtak. Távolról hasonlít ez a konstrukció a német CDU/CSU-ra. Azonban a Fidesz és a KDNP között nincs területi határ, amin belül itt a CDU, ott a CSU önállóan „megvalósul” mint ahogy a migránspolitika is megmutatta.

Bár a Fidesz és a KDNP külön-külön tagjai az Európai Néppártnak (mint a CDU és a CSU is), mégsem biztos, hogy a rokon pártok vezetői nagy sikert kívánnak Orbán Viktornak és Semjén Zsoltnak. Jean-Claude Juncker és Angela Merkel valódi dilemmában lehetnek afelől, hogy szorítsanak-e nekik. Az ésszerűség azt sugallja, hogy Orbánt akceptálják. Három okból. Az első: semmiféle magyar kormányfő a migránsügyben nem tehet mást, mint a jelenlegi miniszterelnök. A határkerítést lebontani kiszámíthatatlan pénzkidobás volna és nemzetközileg hamis reményeket keltené, növelné az ország integrációs nehézségeit és mélyítené a társadalmi ellentéteket. Nem sok szocialista vagy jobbkios törzsválasztó köszönné meg 2022-ben a pártvezetőiknek, ha ezentúl ezrével érkeznének akár kvótás akár kvótán kívüli migránsok. A második: Orbán nagyobb mértékben képviseli az európai közhangulatot, mint azt Merkel és kormánypartnere, az SPD

Csíkszeredai Mikó-vár

elhitetni akarják. Ha Németország a maga 80 milliós lakosságával 2017-ben több menekültügyi eljárást végzett, mint az együtt 400 milliós lakosságú egyéb uniós tagállamok, akkor a német Willkommenskultur távolról sem Európa mércéje. Ha ezek után Orbán mint reménykeltő alak „kiesne” az európai egyensúlyrendszerből, a közhangulat uniószerzte nem Merkel javára mozdulna el, hanem a reménytelenek populizmusa felé. A harmadik: Merkel érdeke, politikailag veszélyes terheket mások vállalra szétosztani. A német polgárok nagy része félti saját és nemzeti vagyonát és maradék önállóságát Emmanuel Macron nagyszabású európa-politikai terveitől. Merkel tudja, hogy milyen értékes a német-francia barátság és hogy erre sok pénzt kell áldozni. De ennek végrehajtásával az SPD-t akarta megterhelni, ezért áten-

gedte neki a pénzügyminiszerséget. Macron terveinek azonban van olyan eleme is, amelyet csak politikai ellensúllyal lehet kivédeni. Ha Merkel – választóinak burkolt elvárása szerint – például az „európai pénzügyminisztert” egyelőre el akarja hárítani, akkor ezt nem teheti egyedül és hangosan, mert Macron barátságát kockáztatná. Ehelyett arra törekszik, hogy mások vállalják a konfliktust a francia elnökkel. Ezért fontosabb neki Orbán választási győzelme, mint hogy Magyarországon kiszámíthatatlan bal vagy liberális politikusk kerüljön kormányra. De főleg azt nem akarná, hogy a szélsőjobboldali irányzat nagy szölamokkal diadalmaskodjon Macron európai víziói felett. Mert a CDU ugyanúgy félti az Európai Unió jövőjét mint végül a Fidesz is.

GEORG PAUL HEFTY

Szlovákia választúton

Február végén meggyilkolták Ján Kuciak szlovák oknyomozó újságíró és élettársát. A tragikus esemény megdöbbentette a szlovák közvéleményt. A 27 éves fiatal újságíró a Ringier kiadóház tulajdonában lévő Aktuality.sk internetes portál részére készített oknyomozó riportokat. Főleg Szlovákiában működő gazdag vállalkozók adóelkerülési és illegális pénzügyeit igyekezett felderíteni. Ennek során, néhány ügyben, találkozott kormánypárti politikusok, vagy egyenesen valamilyen kormányzati tisztségviselő feltételezhető érintettségével is. Az utóbbi időkben a Kelet-Szlovákiában letelepedett olasz vállalkozó családok tevékenysége foglalkoztatta. Legutolsón, befejezetlen dolgozatában felderítette, hogy az olasz vállalkozók cégei az elmúlt évtizedben mintegy 68 millió Euró támogatást kaptak a kormány által kiírt EU-s pályázataikra. Együttalt azt is megtudta, hogy Robert Fico miniszterelnök egyik közeli hölgy munkatársa, mielőtt a kormányhivatal munkatársa lett, kapcsolatban állt az egyik olasz családdal. Egyébként a meggyilkolt Kuciak szerint az olasz családoknak az otthoni maffiához (Ndrangheta) köthető kapcsolatai vannak. Amit most, a SME liberális szlovák napilap szerint legújabbban az is alátámaszt, hogy az olasz hatóságok nemzetközi elfogatóparancsot adtak ki az egyik Szlovákiában élő családtag nevére, akit drogcsempészéssel és pénzmosással vádolnak, és Szlovákiától kérték kiadatását.

A gyilkosság felfedezése után a rendőrség első gyanúja is az olasz vállalkozókra terelődött, közülük többet letartóztattak. Kihallgatás után azonban, mivel nem találtak semmilyen közvetlen bizonyítékot bűnösségükre, szabadlábra helyezték őket.

A kormányfő a gyilkosság felderítését elősegítendő, azonnali hatállyal egymillió euró jutalmat ajánlott fel a nyomravezető információk fejében. Ez a szokatlanul magas összeg az ellenzék részéről kritikát váltott ki. Rámutattak, hogy a gyilkosságok nagy valószínűséggel jól kiképzett hivatásos gyilkosok követhették el. Az ilyenek nem szokták elárulni a megbízóikat. Amennyiben mégis felmerülne a gyanú, hogy megintogtak, megbízóik valószínűleg végeznének velük, mielőtt jelentkeznének a nyomozóknál.

A brutális kettős gyilkosság által a lakosság körében kiváltott sokkhatást az ellenzék és egyes civil szervezetek, a média egy részének támogatása mellett, azonnal kihasználta a kormány elleni frontális

támadásra. Először Robert Kalinák belügyminiszter, valamint az országos rendőrfőnök lemondását követelték. Majd Robert Fico miniszterelnök távozását is kívánatosnak tartották. Pozsonyban és a nagyobb városokban a pénteki napokon rendszeresen követték egymást a tüntetések. Egy-egy ilyen alkalommal becslések szerint összesen mintegy 80 ezer résztvevője volt a tüntetéseknek. Pozsonyban 30–40 ezren lehettek, a többiek a nagyobb városok között osztódtak meg.

A politikai küzdelemben már korábban, még az újságíró meggyilkolása előtt, bekapcsolódott Andrej Kiska köztársasági elnök is. Konzultációra hívta a parlamenti pártok vezetőit és nyíltan kiállt a kormány átalakítása mellett. Főleg a belügyminisztérium élén szeretett volna változást látni. Fico élesen visszautasította az elnök ezen aktivitását, hivatkozva arra, hogy az alkotmány szerint erre nincs az elnöknek jogosítványa. S egyébként is kinek a kottájából játszik az elnök, kérdezte. Tavaly ősszel, amikor New Yorkban járt az ENSZ közgyűlésén, miért titokban találkozott Soros Györggyel? Miért nem értesítette a szlovák külügyi szolgálatot, akinek a dolga az ország külügyi kapcsolatainak az intézése. Ez a kijelentése a miniszterelnöknek újabb olaj volt a tűzre. Óriási nyomás nehezedett a kormánypártokra. Különösen a Most-Híd szlovák-magyar vegyes pártra, amelytől az ellenzék, lévén hogy jobboldali párt, azt remélte, hogy kilép a Fico vezette baloldali Smer (Irány), és a Szlovák Nemzeti Párttal együtt alkotott koalícióból, és megbukik a kormány, aztán jöhetnek az új választások. Bugárek végül nem vállalták a kormány megbuktatását. Szorgalmazták azonban Kalinák belügyminiszter lemondását, amely rövidesen meg is történt. A tüntetések azonban folytatódtak, s most már Fico lemondása lett a fő követelés. Egy hét után ez is megtörtént. Fico viszont megmaradt a Smer elnökének, és Peter Pellegrinit, addigi miniszterelnök-helyettesét javasolta kormányelnöknek, akit ki is neveztek. Pellegrini már részt is vett Brüsszelben az EU csúcscrtekezletén és röviden beszámolt a szlovákiai fejleményekről. Biztosította a tagállamok miniszterelnökeit, hogy Szlovákia továbbra is az EU szabályait betartva fog politizálni. Ugyanakkor többben attól tartanak, hogy a migrációs kérdések megoldatlansága miatt egy elhúzódo kormányválság destabilizálhatja Szlovákiát.

VARGA SÁNDOR

Ismét nagykoalíciós kormánya van Németországnak

2018. március 14-én Angela Merkelt – igaz, csupán kilenc szavazattöbbséggel – negyedszer is kancellárrá választotta a Szövetségi Parlament (Bundestag) Berlinben. Merkel és kormánya, a Kereszténydemokrata Unió (CDU) és Németország Szociáldemokrata Pártja (SPD) 399 képviselője közül 364-en szavaztak Merkelre, alig haladva meg a szükséges 355 szavazatot. Ez nem mondható jelentős sikernek. Azért nem, mert a leendő nagykoalícióból többen ellene szavaztak. Bár Alexander Dobrindt politikus (Bajor Keresztényszociális Unió – CSU) szerint „az ellenszavazatok a demokráciához tartoznak”. Az új kormány létrejöttét elősegítette, hogy március elején a mintegy 460 ezer SPD-párttag szavazatából mintegy 60% a GRO-KO-t (nagy koalíció) támogatta.

A néhány hétig tartó nagykoalíciós kormánya-lakító tárgyalások sikeresen végződtek, amellyel kapcsolatban Martin Schulz, az SPD akkori vezetője a saját előtt úgy nyilatkozott, hogy a tárgyalások eredménye nagymértékben az SPD kézigyvet mutatja. Ezt támasztják alá egy német intézet felmérései is, amelyek kimutatják, hogy a megbesz-

léseken létrejött protokoll 70%-ban az SPD párt-programjából és csak 30%-ban a CDU-tól származik. A CDU engedményeit a kormánykörökben azzal magyarázták, hogy csak ezekkel lehetett elérni, hogy Merkel továbbra is kancellárjelölt maradjon. Emiatt a CDU köreiben nagy volt a csalódás. A CDU azt sajnálta különösképpen, hogy Olaf Scholz hamburgi főpolgármester lett az új pénzügyminiszter Wolfgang Schäuble helyett, aki a Bundestag elnöke lett.

A tárgyalások közben is történtek figyelemreméltó személyi változások. Martin Schulz lemondott az SPD vezetéséről Andrea Nahles javára, akit az SPD új főtitkárává neveztek ki. Sigmar Gabriel sikeres külügyminiszter Heiko Maas eddigi igazságügy-miniszter váltotta posztján, amely ellen a külügyminiszter tiltakozott. Heiko Maas egyébként nem rendelkezett a külügyben különösebb tapasztalatokkal. Figyelemreméltó volt, hogy Horst Seehofer (CSU) bajor miniszterelnök lemondott pozíciójáról és az új kormány belügyminiszteri pozícióját fogja betölteni.

Folytatás a 3. oldalon

Határok nélkül

Vendégek a szomszédból

A Szel-járás című folyóirat bemutatkozása

Február 16-án, pénteken a Bécsi Napló-est keretében a Szel-járás című folyóirat szerkesztői mutatták be a negyediként megjelentő folyóiratot a Bécsi Magyar Otthonban.

Az estre érkezőket Deák Ernő, a Bécsi Napló főszerkesztője köszöntötte. Az est moderátora, Ádám Ágnes könyvrestaurátor, az Osztrák Nemzeti Könyvtár munkatársa külön köszöntötte a lap szerkesztőt, Böröndi Lajost, a lap kiadóját, Göröl Jenő főszerkesztőt, valamint Balassa Tamás fotóművészt.

Ádám Ágnes kérdése kapcsán Böröndi Lajos elmondta: egy dunaszegri kertben merült fel elsőként egy olyan folyóirat megalapításának az ötlete, amely összefogná a magyarlakta történelmi régiót, a magyar–szlovák–osztrák hármashatár menti területeket, Csallóközt, Mátyusföldet, a Kisalföldet, Burgenlandot, Pozsony és Bécs környékét.

A lap tematikájával kapcsolatban Göröl Jenő elmondta: a folyóirat minden betűje „politikum”, ám

•

GULÁG-emlékkiállítás nyílt Grácban

Magyarok a Szovjetunió táboraiban 1944–1956

Március 3-án, szombaton több gráci magyar egyesület, a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., a Magyarság Háza, valamint az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége összefogással eredményeként a Grazi Magyar Katolikus Községnek otthont adó plébánián nyitották meg a 2015-ben, a Szovjetunióba hurcolt politikai foglyok és kényszermunkások emlékévében létrejött kiállítást.

A kiállításmegnyitót kezdetén Molnár Ottó preláus, a Grác-külvárlahegyi Szent Kereszt-templom plébánosa üdvözölte a megjelenteket, majd átadta a szót Kovács Dénesnek, a Magyar Egyetemisták és Öregdiákok Klubja elnökének. Kovács Dénes után

VÁRKONYI BORBÁLA, KCSP ösztöndíjas

„Ki lélekben szabad...”

Ünnepi megemlékezés Bécsben az 1848/49-es szabadságharc 170. évfordulóján

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 170. évfordulóján koszorúzással, majd az azt követő ünnepséggel emlékezett az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége a márciusi eseményekre.

Március 13-án, a pesti forradalmat megelőző bécsi tüntetések emlékjánál Bessenyei György testőrősr szobránál gyűltek össze a Központi Szövetség vezetőségi tagjai, Hollós József elnök, Deák Ernő, Wurst Erzsébet, a Kalácsa-club elnöke, Sass Judit, a Bécsi Magyar Iskola igazgatója; Magyarországi Bécsi Nagykövetségének képviselői, Bóta Zsolt követ, Molnár Mária, a Collegium Hungaricum igazgatója, valamint ismerősök, barátok.

A koszorúzást követően 18.30-tól a Forum Mozartplatz rendezvényterme adott otthont az ünnepi megemlékezésnek. Az ünnepség elején Hollós József köszöntötte a megjelent vendégeket. Dr. Greza István kormánybiztos, Dr. Perényi János rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet, Prof. em. Dr. Karl Vocelkát, valamint minden megjelent vendéget.

Elsőként Dr. Perényi János mondott ünnepi köszöntőt, majd Prof. em. Dr. Karl Vocelka, a Bécsi Egyetem nyugalmazott professzora előadás keretében emlékezett vissza az 1848/49-es forradalom és szabadságharc eseményeire. (Előadásának befejező részét ld. a 3. oldalon.)

„Március van, s határtalan az élet. Felvirradt újra dicső márciusi napunk, újra és újra meglevendő történeteiben itt van velünk, itt él bennünk a magyar polgárság nemzeti ébredésének ünnepe” – kezdte beszédét Greza István kormánybiz-

tos, aki a szabadság érdekében vállalt nemzeti összefogásra hívta fel a figyelmet. A kormánybiztos Magyarországi Kormányának üdvözlétét tolmácsolta a jelenlévők felé.

Greza István Kossuth Lajos szavaival búcsúzott: „A haza örök, s nemcsak az iránt tartozunk felelősséggel, amely van, hanem az iránt is, ami lehet és lesz.” (Ünnepi beszédét ld. a 3. oldalon.)

A megemlékezésen közreműködtek a Bécsi Magyar Iskola volt és jelenlegi diákjai Lengyel Ferenc vezetésével, akik a László Zoltán *Úgy hitték, a Kaiser enged?* című novellája alapján írt hangjátékokat adták elő.

Az esten, valamint a koszorúzáson fellépett Marosán Csaba, a Kolozsvári Állami Magyar Színház társulatának tagja, valamint csellón közreműködő Rípká János Philipp *Glass Songs and Poems for Solo Cello* című művének I. és II. tételével.

A megemlékezést a Himnusz közös énekése zárta.

VÁRKONYI BORBÁLA, KCSP ösztöndíjas

•

TÁMOGATÁSI KÉRELEM

Támogatási akciónk 2002. júniusi beindítása óta – ide értve az Őrség naptárunk révén átutalt adományokat – a Bécsi Napló 2018/1. számában közzétett 102.776,13 euró 2018. március 20-ig az alábbi hozzájárulásokkal növekedett:

Czifra János & Regina	30,00	Nagy Jenő	25,00
Csipkó Marianne	20,00	Németh Péter, DI	30,00
Höllér Judit, Mag.	10,00	Sárkány Mária	30,00
Környefalvy Ottó	20,00	Szöke-Dénes Robert & Mária	50,00
Kriston Eveline & Ferenc	50,00	Összesen:	265,00

A támogatások eddig befolyt teljes összege 103.041,13 euró.

Hálás köszönet mindazoknak, akik támogatásukkal lehetővé teszik a Bécsi Magyar Otthon fenntartását, amely a legkülönbözőbb rendezvények, társas összejövetelek mellett a Bécsi Magyar Iskolának is otthonul szolgál.

Mag. Hollós József elnök Dr. Seidler Andrea főtítkár Tanczos Zoltán pénztáros

További támogatások az alábbi bankfolyószámlára utalhatók át: P.S.K., A1010 Wien, Georg Coch-Platz 1, Bankleitzahl/ Bankirányítószám 60000, Zentralverband Ungarischer Vereine und Organisationen in Österreich, kontószám 7257531. IBAN AT55 6000 0000 0725 5731 BIC OPSKATWW

BÉCSI NAPLÓ

Bécs és Budapest között

Mi lehet a különbség 1848 és 2018 között? Németh Zsolt szerint 170 éve Bécsből érkezett, ma viszont Budapestről terjed a forradalmi gondolat. A Magyar Országgyűlés külügyi bizottságának elnöke Sepiszentgyörgyön beszélt erről március 15-e alkalmából. Európában ma még csak kevesen merik kimondani, hogy „csak olyanokkal tudjuk a nemzeti demokráciáinkat építeni, akiket ismerünk, akik osztják az értékeinket, akikben megbízhatunk”, mondta Németh Zsolt. Szerinte ebben a forradalomban Orbán Viktor olyan tekintélyt vívott ki magának, hogy őt tekintik a szellemi vezetőnek Európában. „De az ellentétes tábor is szellemi vezetőnek tekinti őt, ezért erős összetűzt irányítanak rá” – jelentette ki a fideszes politikus.

Bécsből jött – Budapestről jött? Ami a történelembe visszatekintve, vagy földrajzilag aránylag pontosan megjelölhető, az aktuális politikában nem mindig egyértelmű. Nem ajánlatos például egy politikus tevékenységét kizárólag aszerint megítélni, hogy kiket találkozik (és hol). Ha ugyanis ezt tennénk, akkor Orbán Viktor meglehetősen ferde megvilágításba kerülne. Csak példaként legyen említve, hogy január végi bécsi látogatása előtt a magyar miniszterelnök a holland szélsőjobboldali Szabadságpárt vezetőjével, Geert Wilders-szel találkozott Budapesten. És nem egészen egy hónappal később fogadta Giorgia Melonit, az Olasz Testvérek (Fdi), a Musolini-követo fasizta párt elnökét. A Magyar Távirati Iroda (MTI) jelentése szerint „a megbeszélésen egyetértés volt abban, hogy a migráció egész Európára nézve súlyos veszélyeket jelent, a kontrollálatlan bevándorlást ezért végre meg kell állítani”.

Ezt a mondatot a Wilders-találka után ugyanúgy megfogalmazhatták volna, mint Orbán bécsi vizitje után, amelyen nem csak Sebastian Kurz konzervatív osztrák kancellárral tárgyalt, hanem annak helyettesével is, a részben szélsőjobbos Heinz-Christian Strache-val.

Strache Szabadságpártja (Freiheitliche Partei Österreichs – FPÖ) rövid időn belül a legfontosabb kérdőjel lett a magyar-osztrák kapcsolatokban. Nehéz lenne még felsorolni is azt a tömörkedő történetét e párt körül, mióta tagja Kurz koalíciós kormányának. Egyetlenegy botrány elég ahhoz, hogy érthetővé váljon a közérzeti zavar: Wiener Neustadt (Bécsújhely) városában a „Germania” nevű Burschenschaft (egyetemista szervezet) tulajdonában olyan dalgyűjteményeket találtak, melyekben nyíltan náci propagandát üztek. Napjaink tartó bujkosja után Do Landbauer, a csoport főnöke visszalépett. Kellemetlen „apróság”, hogy ő volt az FPÖ első számú jelöltje a tavaly novemberi első-ausztriai regionális választásokon. Nos, február 1-je óta politikusként „volt”...

Teljesen más következtetést vont le az énekes-könyv-botrányból Herwig Götschober, a „Bruna Sudetica” nevű Burschenschaft vezetője: Három-hetes szabadság után visszatért munkahelyére Norbert Hofer közlekedéssügyi miniszter kabinetjében. Az FPÖ-s miniszter, aki tavaly az osztrák államelnökválasztáson csak a harmadik me-

hofér Lili és Bruno, Karnics Dávid, Pangyelka Eliza és Tóth Frida elszavalták Petőfi Sándor *Nemzeti* dal című versét, majd a Mátyás király-emlékvé alkalmával *Mátyás király és az őreg szántóvelő* meséjét adták elő. A fiatalokat Medve Alexandra magyar szakos pedagógus készítette fel.

Az ünnepi megemlékezésen ezen kívül előadás hangzott el Mátyás király személyéről, majd Cseh Csaba, a Kőrösi Csoma Sándor Program ösztöndíjasa emlékezett meg az 1848/49-es szabadságharról. Az ünnepséget szeretetvendégség és kötetlen beszélgetés zárta.

CSEH CSABA, KCSP ÖSZTÖNDÍJAS

Ünnepi megemlékezés Felső-Ausztriában

A március 15-ei ünnepségek alkalmával 2018. március 17-én a Felsőausztriai Magyarok Kulturális egyesülete szervezésében Felső-Ausztriában is megemlékezünk az 1848/49-es forradalom és szabadságharc eseményeiről. Az ünnepi műsor kezdetén elnekelünk a magyar himnusz, valamint Tökés Enikő, a Kultúregyesület elnöke köszöntötte az egybegyűlteket. A forradalom és szabadságharc eseményeit Megyesi Katalin ismertette, azt követően elhangzott a *Hazám, hazám*, Erkel Ferenc *Bánk bán* című operájából. A Felsőausztriai Magyar Hívégvi Iskola tanulói, Kelemen Kamilla, Szarvas Vivien, Rau-

szélesedik látóköriük, bővül a szókincsük, csiszolódik ízlésük, s nem utolsósorban mélyül a magyarsághoz való kötődésük is. Az esten fellépett Demény Krisztof, Demény Petra, Kocsis Levente és Köhler Marianne, valamint a felnőttek is képviseltették magukat: egy-egy versrel készült Binder Gyöngyi, Demény István, Gúthy László, Hubbes Annamária és Kelemen László. Korabeli dokumentumból Gáspár Adalbert bencés szerzetes olvasott fel.

A közönség sem volt tétlen: lelkesen fűjták a műsor szerves részét alkotó Kossuth-nótákat. Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc évfordulóját az idén is – mint már 30 éve – Alsóőrön is megünnepelték. A megemlékezésnek az ún. öreg iskolában, 2018. március 15-én az UMIZ, a Magyar Média és Információs Központ adott helyet.

Az emlékünnepepélyt Dr. Radics Éva kar-nagy, zenetörténész, a Gráci Zeneművészeti Egyetem nyugalmazott tanára rendezte, aki a szereplők felkészítéséért is felelt. Ahogy elmondta, a fő nyertesek mindig a szavolók. Azzal, hogy heteken át a magyar irodalom gyöngyszemeivel közvetlenül foglalkoznak,

netben veszett Alexander Van der Bellen ellen, kijelentette: „Herwig Götschober megint felvette munkáját...” mert személyesen nem hibázott”. Az osztrák törvények a náci újratévelyenséget börtönnel büntethetik.

A magyar–osztrák viszony szempontjából talán nem lesz perdöntő, hogy pontosan a Fidesz az FPÖ-höz. Annál fontosabb, milyen érzések támadnak az emberekben. Ilyen értelemben Lázár János alaposan mozgásba hozta az indulatokat. A Miniszterelnökséget vezető miniszter bécsi látogatása alkalmával az osztrák főváros tizedik kerületében, Favoritenben viedőt készített, amelyből mindenki azt „olvashatta” ki, ami amúgy is meggyőződése. A miniszter a közösségi oldalán szöveget be tapaszaltatáról. Bécs a bevándorlás közkeletében rosszabb helyé vált, a migránsok teljesen megváltoztatták a városképet, mondta Lázár. Az utcák szemetesek, szegénységet lát, és hiába próbált érdeklődni a járókelőknél a véleményükről, azok közül senki nem beszélt németül. A miniszter szerint „ez a trend fenegeti a magyar társadalmat is, ha az ellenzéki politikai erők nyerneek az április 8-i országgyűlési választáson”.

Lázár videója Bécsben óriási visszhangot váltott ki. Míg a közösségi médiában kommentelők közül sokan kiáltták a magyar miniszter mellett, a lapok árnyaltabban reagáltak. A liberális „Standard” úgy értékelte, hogy Lázár a videót a magyar közönségnek szánta. A konzervatív „Presse” szerint Ausztriába vitte a magyar választási kampányt. A „Kronen Zeitung” nevű bulvárlap megjegyezte, hogy ezeket a problémákat a bécsi hivatalnokok az asztal alá söpriék, és inkább azzal dicsekednek, hogy Bécs évek óta stabilan vezeti a világ legélhetőbb városainak ranglistáját.

A „Kurier” ellenkezett Lázárral: „A magyar miniszter kijelentései ellentétben a videóban bemutatott uttcák nem piszkosak vagy rendetlenek.” A Numbeo nevű közösségi média szerint, amely 2009 óta méri az emberek biztonságérzetét a világ nagyvárosaiban, ez az érzet Bécsben jobb, mint Budapesten: A 2018 márciusi állapot szerint az osztrák főváros 266, Budapest 196 pontot kapott.

A videós akció még az osztrák szélsőjobbnál sem aratott osztatlan sikert. Dominik Nepp, Bécs szabadságpárti alpolgármestere a „Heute” nevű ingyenlapnak azt mondta, hogy bár az elmúlt években a szociáldemokrata–zöld városvezetés alatt sok minden rossz irányba haladt, de azt már túlszárnak tartja, hogy egy magyar politikusi kritizálja Bécsét. A szomszédok közötti baráti viszony szempontjából nézve pedig nem udvarias lépés.

Míg Sebastian Kurz kancellár visszafogottan, Orbán Viktor helyesebben reagált a Lázár-videóra, a magyar miniszter is megszólalt: Nem állt zán-dékában egyetlen bécsit sem megsértetni, amikor a videóját készítette, de rá akart világítani, hogy a migrációnak milyen következményei vannak az európai nagyvárosokra.

Hogy videójának vannak-e következményei a kétoldali kapcsolatokra, pillanatnyilag még kérdéses.

MARTOS PETER

Dr. GREZA ISTVÁN kormánybiztos

AZ SOSE RAB, KI LÉLEKBEN SZABAD*

„*Március van, s határtalan az élet*”. Felvirradt ismét dicső márciusi napunk. Újra és újra meglevendő történeteivel itt van velünk, itt él bennünk a magyar polgárság nemzeti ébredésének ünnepe. A jövőbe vetett hit, a virágba borulás, az emberi lelünkkhöz tartozó, és erőt sugárzó örök reménykedés. Magyarságunk, európaiságunk titka.

170 évvel ezelőtől összefogott az abszolutista önkény elnyomásával szemben jobbágy és nemes, polgár és földműves, felvidéki és erdélyi, bácskai és alföldi egyaránt. A nemzet lelkeben a szabadság fénylő napugarai derengtek fel azokon a márciusi napokon. Néhány évtizeddel később így ír Heltai Jenő az utcákon összegyűlő tömegekben ébredező othlatatlan szabadságvágyról:

„*Ínség, veszély, kin meg nem tántorít
És lelki béklyó többé nem szorít.
Hiába őrszi porkolós s lakat,
Az sose rab, ki lélekben szabad.
Az akkor is, ha koldus, nincstelen,
Gazdag, hatalmas, mert bílcintstelen.*”

Különös érzés nekünk, magyaroknak, itt Bécsben megemlékeznünk 19. századi szabadságharcunkról. Kettős érzések kavarognak bennünk. Bár az osztrák uralkodócsalád rabigájának súlyát kívántuk kivetni vállunkból, a magyarság szabadságharca részben mégiscsak a bécsi utcafogant.

Hiszzen első különbséget kell tennünk a nemzetek felett álló, egyetemes fívéként üdvözölő császárok világa és az Európa-szerte elnyomásban tartott tömegek között. Ezért amikor 1848-at ünnepeljük Bécsben, Budapesten, vagy éppen Kolozsváron, akkor az abszolutizmus elleni elemi erejű felhorgadás emlékét idézzük meg, nem pedig egy országgal ellen vívott harcunkat.

A kontinensen végigsópró forradalmi hullámvérés olyan repedéseket okozott az abszolutizmus szabadságot elrekesztő gátjában, hogy már csak idő kérdése volt, mikor omlik össze az évszázados építmény, hogy helyet adjon a romjain épülő és virágot hajtó polgári demokráciának.

Joggal jelenthetjük hát ki, hogy a modern Magyarország és a modern Közép-Európa alapjait 1848 szabadságharcja teremtettem meg, hogy aztán a huszadik század öröklétét is túlélv megellessük a szabadságot, amelyért vérrel fizettek őseink, nem csak a 19. században, de a mögöttünk hagyott, világméglekelt megpépázott száz esztendőben is. A mai, modern Magyarország alapja 1956 diadalmas napjai, 1956 forradalma pedig 1848/49-ből gyökerezette magát. A rendszerváltást követő kormányaink közjögi bázisa a negyvennyolcat megelőző reformkor jogkiterjesztő törvényei, és az első felelős nemzeti kormány hagyománya.

1848 márciusa Közép-Európa felszabadulásának és önrendelkezésért vívott évszázados küzdelmé-

nek egyik első filmkockája, amely egyszerre hordozta magában a legmodernebb korszellemet és az egyeds nemzeteket meghatározó tradíciót. A bécsi és budapesti forradalmak tehát mintegy párhuzamosan gyökeretesz az aktualitás modernségében és a nemzeti hagyományokban.

Ha a magyar példát vesszük, szabadságharcunk követte a nemzeti hagyományokat, hisz benne forrott a magyarság vágya, benne lüktetett Hunyady és Rákóczi vére, mely túlélt császárokat és szultánokat, megértette ugyanakkor a kontinens kortárs szellemi irányait is. Az elaggott, lomha Európa megfiatalodott, ősi ágai új hajtást hoztak. A tél, a csend, a hó és a halál helyett beköszöntött a tavasz, zöld ág virított, és ünnepre fordult a természet.

A reformkorban nagykorúvá váló polgárság nem akart mást sem Bécsben március 13-án, sem Pesten március 15-én, csak azt, ami járt neki. Szabadságot, cenzúramentes sajtót, közteherviselést, és lehetőséget saját sorsának alakítására.

1848 márciusának bécsi és budapesti hősei azokért az értékekért küzdöttek, amelyeket ma természetesenke veszünk, ezért sokszor el is felejtjük, hogy a szabadság nem magától értetődő, nem olyan, amelyet ha egyszer megszerzünk, többé nem veszíthetünk el. Minden egyes nap meg kell érte küdenünk, és ha csorbulni, netán veszni látjuk, akkor meg kell védenünk. Szerencsére olyan korban élünk, amikor ezeket a csörtéket nem fegyverrel kell megvívniuk, hanem intellektuális, közéleti és politikai vitákban. És ebben a munkában, ezekben az értékvedő vitákban minden magyar emberre szükség van.

Végig kell gondolnunk, hogy hűek vagyunk-e a szabadság eszményéhez, ha hagyjuk, hogy Európában bárkit, akár magánembert, akár demokratikusan megválasztott politikus büntessenek és becsmeréljenek világnézetét, politikai elképzeléseit miatt.

Az 1848–49-es magyar forradalomtól és szabadságharctól elválaszthatatlan a március 15-hez vezető reformkor, a modern, európai nemzetetté válás lépcsőfokai, ahogy Kossuth Lajos alföldi toborzó útja nyomán kiépült hönvédsereg is nemzeti elkezdetünk dicsőséges lapjaira került, hönvédeknek és nemzetőreink a tavaszi hadjárat során Nagyszálló, Isaszeg, Szolnok, Branyiszko és Komárom csatáskiján arattak diadalokat, Buda és Erdély felszabadításáért tették katonai értelemben is teljes szabadságharcunk győzelmét.

A sikert pedig követte a túlerővel szemben a bukás, és a magyar történelmi emlékezetben, ahogy minden felelős magyar politikusban 1848/49 emlékéhez elválaszthatatlanul kötődik a forradalmat követő bukás korszaka is, a döblingy elmeogyintézetbe zárt Széchenyi által megáldomott Lánchidat Haynau avatja fel például, majd a Bach-

Ismét nagykoalíciós kormánya van Németországnak

Folytatás az 1. oldalról

A január 23-án Brüsszelben lezajlott EU csúcs-találkozón Angela Merkel javasolta, hogy az Európai Strukturális Segély megadását tegyék függővé a menekültek befogadásától. Ezt a javaslatot a jelenlévők többsége nem fogadta el. Az EU-Bizottság elnöke, Claude Juncker figyelmeztette a jelenlévőket, hogy nehogy elmulyítsák a Kelet- és Nyugat-Európa közötti árkot (FAZ, február 24.). Sebastian Kurz Osztrák Szövetségi Kancellár azt mondta, megéri, hogy feltételek legyenek, de kérte, ne koncentrálnak állandóan a menekültekre. Grybouskaite litván államelnöknő úgy foglalmazott, az EU-szerződések azért vannak, hogy kiegyenlítsék az élet-színvonalbeli különbségeket az országok között. Azt is elmondta, hogy azoknak az országoknak, amelyek menekülteket fogadnak be, térítsék meg a menekültek okozta költségeket. A csúcsatlákozó után Merkel Annagret Kramp Karrenbauer szárvideki miniszterelnököt a CDU új főtítkárának nevezte ki. A február végi CDU-konferencián Angela Merkel kijelentette, hogy a GROKO válasz a rossz választási eredményre, egyúttal javaslatot tett az új kormány CDU-tagjainak az összetételére is.

Az új kormány tagjait a megválasztásuk napján, március 14-én feleltek meg, majd Walther Steinmeier államelnök biztató és figyelmeztető beszédet intézett hozzájuk. Az államelnök hangsúlyozta, hogy a következő időszak a demokrácia évének a próbája lesz. A régi időszak megismétlése nem lesz elegendő arra, hogy visszaszerezék az elvesztett bizalmat – fejtette ki.

A kormánynak legfőbb feladata lesz a több mint 170 oldalas koalíciós egyezmény megvalósítása. A másik nagy kihívást a világpolitika és a világgazdaság változásai és problémái jelentik majd. Itt főleg Donald Trump amerikai elnök politikájának változásai okoznak komoly gondot a német kormány számára. Az eddigi szoros szövetségi viszony megváltozott, éppen úgy, mint a gazdasági kapcsolatok megítélése is. Donald Trump szerint az USA acéltermelése és autógyártása nehéz helyzetben van, mert az EU, és főleg a német, valamint a kínai olcsó export tönkretesz az USA termelését. Ezért védővámokra van szükség, amelyre válaszul az EU is vámkokat vehet ki. Nagy a valószínűsége annak, hogy a vámkok bevezetése mindkét oldalon károkat okozhat. Megjegyzendő, hogy a vámkok bevezetése a magyarországi Audi- és Mercedes-gyártásra is kihathat, a termelés csökkentése pedig a gyártó országokban munkanélküliséget okozhat.

Az új német kormány különös figyelemmel kíséri Kína gazdasági és politikai felemelkedését, valamint kiintéztet figyelmet szentel a külföldi vállalatok felvásárlására.

Németországnak továbbra is ápolnia kell a Franciaországhoz fűződő jó kapcsolatokat, bár egyes területeken felmerülhetnek véleménykülönbségek is. Ilyenek az Európai Pénzügyi Alap bevezetésével kapcsolatos kérdés, valamint a közös pénzügyminisztérium létrehozása. Francia fel fogás szerint a jövőbeli pénzügyi alapból segítenék az eladósodott EU-államokat, amelyet a közös Európai Bank intézne. A német Bundesbank (Szövetségi Bank) elnöke azonban nem támogatja az erre irányuló elképzeléseket.

Problémát okozhat az is, hogy a jelenlegi pozitív beállítottságú SPD-tagok többségének megváltozhat a véleménye a GROKO-hoz, és felülkereshet a pártban belüli ellenzék, ami veszélyt jelenthet a kormánynak.

HARSAY GYÖRGY

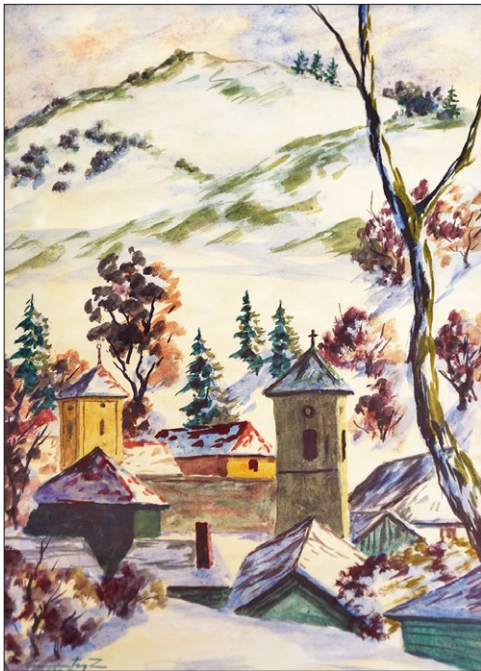
BÉCSI NAPLÓ

korszak gerincroppantó évei nagyban hasonlítottak a huszadik századi, Kádár-féle guládkommunizmuséhoz.

Nemzetünk legjobbjai hullottak vagy menekültek el, a szuverén magyar állam esélye megint elvesztett az orosz cári medve halálós ölelésében. Deák Ferenc zsenialitása a kiegyezéssel meg esélyt adott számunkra, hogy az elkepesztő gazdasági fejlődésel belátható közelségbe kerüljünk az osztrák és a korabeli cseh gazdasági teljesítményéhez, azonban az első világháború, majd Trianon minden nemzeti álmodt örökre elvesztésre ítélt. Maga a csoda volt, hogy a második világháború előtti utolsó békeében, 1937-ben újra látóterünkbe került az osztrák GDP, de a vesztesek oldalára kerülve ismétlenül, a párizsi békeszerződésekkkel és a kommunizmus éveivel újra megbilincseltek nemzetünket, ahogy a Mohács óta eltelt ötszáz esztendőben oly sokszor.

És a XXI. században megint talpra álltunk és lendületbe hoztuk a világon élő magyarokat, úgy ünnepeljük 1848 170. évfordulóját, hogy szuverén és gyarapodó Magyarország áll minden magyar mögött, segíti, óvja és ami fő, van ereje megvédeni azokat, akik a magyar nemzet részének tekintik magukat. Az egész Kárpát-medencét hazánkban tekintjük, szellemi értelemben bizonyosan, mert ha már nem tudjuk teleszülni, akkor lakjuk be, fogalmazzuk újra azt a monarchiabeli hagyományt, hogy a polgár családok hétvégi útjaiton a királyi Magyarország városait vagy éppen Bécsét tekintésük útj celnak. Az új magyar önépítés pedig csak a velünk élő tejtéveszt nemzetekkel közösen és nem azok kárára gyarapodik, végre megtörve a kisanant szorító gyűrűt, Magyarország expanzíóját nem fenyegetésnek élik meg szomszédaink, hanem a Kárpát-medence stabilitását garantáló építkezésnek.

Bőseges történelmi tapasztalatokkal a tarsolyunkban, természetes keleti ösztöneinkkel érezzük és jelenítjük ki hátraozottan: ha Európa elhagyja keresztény gyökereit és teret enged az iszlám agresszív térnyerésének, akkor kontinensünk nem a kultúra, a stabilitás és jólét szimbóluma lesz, hanem az önfeledtélés útjára lép éppen akkor, amikor az európai nemzetek együttműködése előtt nem tornyosulnak áthatolhatatlan geopolitikai

Téli falurészlet

akadályok, amikor a XX. század végére összenőtt, ami mindig összetartozott.

Örömmel tölt el minket, hogy bár vannak olyan kérdések Magyarország és Ausztria között, amelyekben nem értünk egyet, az alapvető és kardinalis ügyekben mégiscsak megegyezik a véleményünk. Valljuk, hogy Magyarországon és Közép-Európában csak akkor lehet igazán sikeres, ha a visegrádi országok fenn tudják tartani, és meg tudják erősíteni jó kapcsolatokat, a nyugattal számunkra kapcsolot jelentő Ausztriával.

Ahogy korábban már túl tudtunk lépni kölcsönös sérelmeinken a történelem során, most is arra van szükségünk, hogy azokra a feladatokra koncentráljunk, amelyeket közösen el tudunk végezni, azokban a vitákban pedig találjunk kompromisszumot, melyekben véleménykülönbség mutatkozik közöttünk. Ha lesz kölcsenségünk így tenni, akkor régi-önk valóban Európa növekedésének letéteményese lehet, és egy vágyott Kárpát-medence központi gyarapodás időszaka köszönthet ránk.

*) Ünnepi beszéd Bécsben.

NEMZETKÖZI SAJTÓSZEMLE

Összeállította: FETES KATA

The Sydney Morning Herald

Ultraspeed vonatok Ausztráliában

Hangsebességgel száguldo vonatok beállítását tervezi az Ultraspeed Australia konzorcium. Ilyen futurisztikus járművekkel szeretné összekötni Sydney és Brisbane városát a Hyperloop One amerikai cég partnere. Ezzel a közlekedési eszközzel 10 perc alatt juthatnának el az utazók Brisbane-ből a keleti tengerpart kedvelt üdülőihez.

Az amerikai feltaláló, Elon Musk által tervezett hyperloop utaskapszulák sebessége elérhetne 1000 kilométert óránként. A vákuum technológián alapuló rendszer alkalmas nagytávolságú utazásra éppúgy, mint a nagy városok közötti ingázásra.

A konzorcium igazgatója, Steve Artis szerint az Ausztrália nagyvárosai közötti hatalmas távolságok miatt nagyon alkalmas lenne a vákuum technológián alapuló közlekedés kiépítésére. A csőpostaszzerű rendszer 1 órára lerövidítené a közlekedést Ausztrália legnagyobb és harmadik legnagyobb városa között.

Az Ultraspeed Australia konzorcium terveit befektető segítségével kívánja finanszírozni. Tervük valóra váltásával a legolcsóbb közlekedési eszköz létesítenék első lépéséknél Brisbane és Sydney között. A későbbiek folyamán tervezik a futurisztikus közlekedési rendszer kiépítését Melbourne-ig. A hyperloop kapszulákkal történő utaztatás teljes rendszere 30 milliárd amerikai dollárba kerülne.

LE FIGARO

Középkori kincseket találtak a clunyi apátságnál

A Lyoni Egyetem kutatói a clunyi apátság épület-egyes részeit után kutatva a felső társulteregben váratlanul pénzmérmékre bukkantak. Az értékes középkori lelet egy posztóba rejtve 2200 ezüstpénzt, 21 aranydenárt, egy arany pecsétygyűrűt, egy össze-hajtogatott aranyelemzt és egy apró aranytárgyat tartalmazott.

Az ezüst pénzmérmék nagy részét a 12. század elején az apátság bocsátotta forgalomba. Eddig az ehhez hasonló leletekben csupán néhány darab érme volt. Ez alkalommal több, mint kétszer pénzmerke került elő. A legrétekesebb darabokat egy bórdaarab csomagolva leltek meg. Ezek között volt az a 21 aranydenár, mely 1121 és 1131 között a Spanyolországban uralkodó muszlim Almorávidák verettek. Az arany pecsétygyűrűben levő apró portré a Római Birodalom korából származik, bár a gyűrűt magát a 12. században készítették. Az összehajtogatott aranylapocska súlya 24 gramm, az apró arany tárgy nagy valószínűséggel egy gomb része.

A szakemberek véleménye szerint anno 3–8 ló megvásárlására volt elég a kincs. Manapság ez hozzávetőlegesen ugyanennyi autót jelent. A régészek feltételezése szerint a kolostor élelmiszerre szánt pénzt megtakarítás céljával áshatta el egy szerzetes.

SCIENCE & WIE

Különös kinezűtő denevér Nyugat-Afrikában

A repülőkutyafélék a nagydenevérek alrendjének egyetlen családja. Elsősorban esőerdőkben és part menti mangrove mocsarakban élnek. Ez az egyik legnagyobb testű denevérfaj. Az állat viatorafesztávolsága eléri a 132–150 centimétert, testtömege 645, sőt 1092 gramm is lehet. Vitorlájba lényegesen hosszabb és szélesebb, mint a legtöbb rovarrevő denevérré, igen alkalmas a lendületes repülésre. Kulcsfontosságú szerepet töltenek be az erdők ökoszisztémájában: gyümölcsökkel és a trópusi virágok nektárjával táplálkoznak, s e közben beporozzák a virágokat, székletükben messzire viszik a növények magjait.

Közülük az egyik legérdekesebb kinezűtő faj az Epomops buettikoferi, a Buettikoferi füllosztos repülőkutya. Ez a fajt Nyugat-Afrikában honos, egyedei elsősorban Bissau-Guinea és Szenegál területén fedezhetők fel.

Dr. Nicolas Nesi biológus már több éve kutatja a magányosan, vagy kis csoportokban élő repülőkutyafélék családjával. Az általa megfigyelt és megörökített példány egy jellegzetes vonásokkal megáldott idős hím. Nesi szerint erre a fajra jellemző, hogy a hímek nagyobb orral és szájjal rendelkeznek mint a nőstények. Különösen érdekessé teszi őket a válluk körül növő rojt formájú fehér szőr.

A repülőkutyafélék családjában más földrészekben élő fajokat is számon tartanak, mint például a Fülöp-szigeteken, Sarangani tartományban a nagyobb számban előforduló Acerodon jubatus (aranykoronás repülőkutya), amely esőerdőkben és mangrove mocsarakban, egészen 1100 méter tengerszint feletti magasságig fellelhető. Kolóniákban élő rokona, a különösen hosszú életű, 30–31 évet is elérő, Pteropus

giganteus (indiai repülőkutya). Ez a faj a Maldív-szigetektől Pakisztánon, Indián, Nepálon, Sri Lankán át egészen Mianmarig széles körben elterjedt. Az állat fejt test hossza 30 centiméter, viatorafesztávolsága 170 centiméter; a hím testtömege 1300–1600 gramm.

Nicolas Nesi szerint még pontosan nem tisztázott, hogy a repülőkutyafélék közül pontosan melyik a legnagyobb testű denevérfaj.

South China Morning Post

Egy kínai kórházban dolgozik az első robotorvos

Kína Anhui tartományában, a Suangkang Egségügyi Központban egy robot orvosasszisztens könnyíti az orvosok munkáját. A mesterséges intelligenciával rendelkező robot miután meghallgatja a diagnózisokat, automatikusan elkészíti a szükséges elektronikus dokumentumokat.

A rendszer kifejlesztése a senceseni iFlytek cég és a Csinghua Egyetem munkatársainak nevéhez fűződik. Az „AI orvosasszisztens” névre hallgató orvosi robot volt az első a világon, amely nagyszerű eredményt teljesítette egy ország orvosi vizsgáját. A készítő az asszisztens fejlesztése során optimalizálták a robottechnológiát. Ellátták intelligens hangfunkcióval és tanulási képességgel.

A robot orvosasszisztens diagnózisaihoz még szükség van orvosi ellenőrzésre és receptjeinek jóváhagyására is szükséges az orvosi felülbírlat.

Dagbladet

Tatarozzák a „világvége bunker”

A permafroszt olvadása miatt a norvég kormány százmillió norvég koronából tatarozza a Spitzbergák Nemzetközi Magbunkert. Az értékes biztosítaná az élelmiszernövény termesztést egy esetleges világjárvány katasztrófáit esetén.

A Jeges-tengeri szigetcsoporton található Spitzberg egyik hegyoldalában kialakított alagút- és bunkerrendszer 4,5 millió vetőmag tárolására alkalmas. Jelenleg a világ valamennyi országából tárolnak itt magminktákat, összesen 900 ezer. Ez a elektromos áramellátás meghibásodása esetén is 200 évig fagyott, lezárt állapotban változatlan minőségben megőrizhető itt a nélkülözhetetlen élelmiszernövények magvai – mint például a rizs, a búzáé, vagy a babféléké.

A tárolót 2008-ban nyitották meg. 2016-ban vízbeszivárgást észleltek a bunkerhez vezető alagútban. Ezt a fagyos föld, a permafroszt olvadása okozta. Ezért döntött a norvég kormány a javító munkálatok megkezdése mellett. Egyidejűleg építenek egy új alagútbejáratot és a hűtőberendezések részére új épületet.

International Journal of Archeology

Ósmaradványok a legnagyobb víz alatti barlangrendszerben

A Yucatán-félszigeten búvárrégészek a GAM (Gran Acuifero Maya) program keretében kutatták a két naut- és a 84 kilométeres Dos Ojost. Kiderítették, hogy a barlangok a mexikói Tulum közelében egymáshoz kapcsolódva alkotják a világ legnagyobb víz alatti barlangrendszerét.

A hónapok óta tartó kutatások eredményeit ismertette a kutatók arra a következtetésre jutottak, hogy a barlangrendszer aszály idején víztárolóként használták a környék lakói. Az ide merészkedők egy része soha nem jutott ki a barlangból. Az ő maradványai alapján tudják a kutatók lépcsőről-lépcsőre összerakni a barlangrendszer történetét. Ezerint a barlangok fokozatosan alakultak ki. Kétmillió-hat-százézer évvel ezelőt kezdődött a folyamat, és tizenegyszer-hétszáz éve fejeződött be.

Elképesztő mennyiségű és rendkívül jó állapotú leletre bukkantak a régészek. Az idők folyamán megkövesedett állati maradványok között öröslényhárakra, medvékre és elefántokra hasonló élőlényekre bukkantak. Találtak az emberek által hátrahagyott tárgyakat, égetett csontokat, kerámiákat is. Rálettek egy, a habori és a kereskedők isténének emelt maja szentélyre is, melyhez egy lépcső vezet, s ez megközelíthető a barlangrendszerhez kapcsolódó víznyelől keresztül is.

A kutatók a rendszerhez kapcsolódó több más víznyelőnél is találtak rituális tevékenységre utaló jeleket. A Yucatán-félszigeten a maja városok rátelepültek a kútszerű alakzatok hálózataira. Ezek a karsztformációk kapcsolatban vannak a vízzel telt víztel barlangrendszerrel. A maják körében némely víznyelőnek vallási jelentősége lett. Az óslakók le származottai ma is ezen a vidéken élnek.

VÁLASZTÁSOK ELŐTT

A Százak Tanácsa ajánlása a magyar társadalomnak

Húsz év alatt 200 fővárosi rendes és több, mint 100 rendkívüli találkozót tartottunk a Kárpát-medencében, 17 könyvet adtunk ki, mindig „tapasztalataink magasából” fogalmazva meg véleményünket, s juttattuk el azt a döntéshozókhoz. Nemzeti elkötelezettségünk parancsa szerint sohasem egy párthoz kötődtek, hanem az egységes magyar nemzet érdekében figyeltünk. A hazaszeretetet mi az ember méltóságának tartjuk, s hisszük, hogy az emberiség jövője azokon az embereken múlik, akik az igazság talaján állnak, s akiknek életét áthatják azok a magas erkölcsi elvek, melyek a szívet képessé teszik az önfeladózásig kitartó szeretetre. Tudjuk, hogy minden magyar felelős minden magyarért, ezért a párbeszéd hívei vagyunk, meggyőzni, nem legyőzni kívánjuk vitapartnerünket – de nincs szavunk olyan hivatalos gyűlölködőkhöz, akik a magyar miniszterelnöknek Ceausescu sorsát kívánják.

Orbán Viktor kormánya jól oldotta meg a legfontosabb azonnali feladatokat – mint amilyen az ország gazdasági talpra állítása, a devizahitelek mentése, a bankadók, a stratégiai ágazatok visszavásárlása, a munkanélküliség számának csökkentése, az önkormányzatok adósságának átvállalása, a közmunkaprogram. Emellett a hosszú távú nemzeti feladatok terén is sikert könyvelhet el, úgy mint a gyermekes családok támogatása, a rászoruló gyermekek segítése ingyenes étkezéssel, tankönyvekkel, az adókedvezmények, a világ magyarjainak összefogása, a kettős állampolgárság, az illegális bevándorlás megfékezése, a keresztény értékek vállalása, az üldözött keresztények segítése, a visegrádi együttműködés, s a nemzetközileg elismert politika a közép-kelet-európai államok, nemzetek és polgárai méltóságának helyreállítása. Ezek tagadhatatlan eredmények, csakúgy, mint a dohányszag visszazsorítása, vagy a mindennapos iskolai testnevelés, az adminisztráció és az elektronikus kommunikáció modernizálása, vagy éppen a Lendület program sikere. A magyar filmesek, sportolók, tudósok, hivatásuknak élő értelmiségiek és kétkézi munkások eredményei a becüsletesen dolgozó idők – ma már unokáik sorsára figyelő nyugdíjasok – munkájára is épülő közös sikerek.

Ugyanígy sorolhatnánk ma még megoldatlan gondjainkat, elsősorban az egyre növekvő

jövedelmi különbségeket. Az egyre erősödő hazai és külföldi támadások közepette megfeszített munkát végző kormánytagok teljesítményét ugyan nem rontja, de állampolgárok szétszereinek rontja közérzetét a társadalom némely tagjának kapzsisága. A politikai ellenzék – többet eltűnözve – felsorolt már minden hibát, téves intézkedést, rossz döntést, de ha mindent elfogadnánk ténynek, akkor is nyilvánvaló, hogy az elmúlt évek kormányzati eredményeivel szemben ma csak leszerpelt politikai erők levitézlett képviselőit, s a politikai hatalom megszerzését mindennél fontosabbnak tartó új szereplőket látunk, akik Orbán Viktor és a Fidesz-KDNP gyűlölete tart össze, s elsősorban ezzel a „programmal” kínálják magukat a választóknak.

A kormánypártok számára a szavazatok „maximalizációját” ígérő tanácsadók, „politika-doktorok”, véleményformáló sajtómunkások szavai mellett jobban kellene figyelni az elmúlt korok, vagy éppen más nemzetek jó példaira hivatkozni, nem pénzt és hivatali hatalmat kereső értelmiségiek és sok fiatal véleményére, akik ugyancsak nemzeti elkötelezettséggel, legjobb tudásuk szerint fogalmaznak meg javaslataikat. „Amicus Plato, sed magis amica veritas!” Arisztotelészre hivatkozva sokan mondják: „Barátom Plato, de nagyobb barátom az igazság.” Teszik ezt akkor is, ha ez egzisztenciális gondot jelent, mert független értelmiségiként csak hivatásuk parancsa szerint tudnak cselekedni. Azaz: igénylik a párbeszédet, az őszinte vitát, nem fogadják el a korrupció szükségességét, a hatalommal való visszaélés bármely formáját, az alpári stílust, nyegle urizálást. Tapasztalatból tudják ők is, hogy természetes katasztrófák idején képesek vagyunk összefogásra, s hiszik, erre köznapjainkban is képesek lehetünk. Mert ugyanők képesek elismerni tévedéseiket, dicsérni az eredményeket, a jó döntéseket, s meggyőződésből lesznek őszinte hívei a nemzet erős és okos vezetőinek.

Hisszük, hogy a Fidesz által vezetett következő nemzeti kormányunkat ők is segíteni fogják, miként mi, aláírók.

dr. Andrásfalvy Bertalan
elnök
A Százak Tanácsa soros ülésvezető elnökét:
Bakos István, dr. Béres József, dr. Fekete Gyula,
Foltán László és további 112 aláírás

Otto Wagner és Bécs színei

Autentikusnak az tűnik, amihez a szem hozzászokott. Ezért gondoljuk, hogy a bécsi Stephansdom történelminek tűnő szürke színe évszázadok óta az épület sajátossága, éppúgy, mint a sárga festés a Schönbrunn kastély falán, vagy a Stadtbahn, a városi vasút zöldje.

A műemlékvédelmi intézet felügyelete alatt a Stadtbahn állomásain a jelenlegi U6 vonalán végrehajtott restaurációs munkálatok során kiderült, hogy az elmúlt 115 évben 15-ször festették át az épületet részeit. A színek nem voltak mindig azonosak.

Kétségtelen, hogy Otto Wagner munkássága rányomta bélyegét Bécs építészetére. A neki tulajdonított és a fővárosra jellemző zöld színt viszont csak az 1950-es évektől kezdve használták. A restaurációs munkálatok során elvégzett laboratóriumi vizsgálatok kiderítették, hogy az először az 1930-as években használt zöld festés titánszínű pigmentet tartalmazott és ezért Otto Wagner korában még nem ismerték.

A RAL 6011-esként ismert rezedazöld elsősorban a Karlsplatzon lévő szecessziós állomásépületek jellemző színe volt, de előfordult a Stadtbahn még néhány más épületén is. Ezt a színt „Otto Wagner-zöld”-ként emlegetik, de a nagyszerű építészhez nem volt semmi köze. Ez nagyszerű példa arra, hogy a megszokott látvány könnyen tévhitként vonul be a közudatba. A Szövetségi Műemlékhivatal igyekszik a felújítási munkálatok során az ehhez hasonló tévhiteket eloszlatni.

1900-tól kezdve a Wien-folyó, a Duna-csatorna, a hidak és a Gürtel, azaz a körút uralkodó színe a világosbész, mely a városnak egészen más karaktert adott, mint a rezedazöld. A Stadtbahn állomásai közül tíznél lehet fel fogynaz a színvilág, mely szerint az első festésnél a világosbész szín uralkodott.

F. K.

„Frigybe lépett a német a magyarral”

A bécsi légio magyarországi fogadtatása egy dokumentum tükrében

A bécsi (akadémiai) légio tagjai 1848 őszén érkeztek Pozsonyban keresztül Pestre. Sokan beálltak a Zrínyi szabadsapatba, mások a Peter Giron által szervezett német légióba, végül néhányan hazatértek. A tulajdonképpeni magyarországi bécsi légio 1848. október elején jött létre Perczel Mór seregében. Közülük 90 légionista a bécsi születésű, de cseh nemzetiségű Jan Kratky hadnagy parancsnoksága alatt Miskolcra került. A város lakossága örömmel fogadta a légio tagjait és zászlót adományozott nekik. A piros-fehér-zöld nemzeti színű selyemzászló mindkét oldalán Magyarország koronás címere volt látható, alatta a felirat: „Szabadság! Egyenlőség! Testvériség! Wiener Legion für Ungarn”.

A zászlószentelés követő lakomán beszédet mondott a légio lelkésze, David Brezecsco. A százados életéről viszonylag keveset tudunk, az 1840-es évek közepén ígérte Franz Hartig gróf titkára volt, és részt vett az 1848-as bécsi forradalomban is. Az alábbiakban a mai központozási és helyesírási szabályok figyelembevételével közöljük a zászlószentelés követő ünnepi lakomán elhangzott beszédét. A beszéd nyomtatásban is megjelent, Miskolcon, Tóth Lajos nyomdájában. A nyomtatvány eredeti kiemelseit érintetlenül hagyjuk. A légio, amelynek létszáma novemberre elérte a négyszáz főt, kitüntette magát az erdélyi harcokban, ugyanakkor létszáma 32 főre olvadt. Maradékuk javát József Bem altábornagy felügyelete nevezte ki az Erdélyben harcoló zászlóaljhoz.

Üdvözlő beszéd, melyet a Bécsi légio nevében, a Miskolczi Polgárság által adott vendégül vételével, 1848-ik október hava 23-án elmondott Brezecsco Dávid, a fentírt légio papja [papja].

A nemzetek közti testvériség kitűnőleg nyilatkozta magát a mostani lelkes népfelkelés alkalmával.

Kiábrándul a magyar, eltűnt a német nemzet szeméről a hályog: legyen érte hála az Istennek! Érzelmünkkel tisztában vagyunk; tudja most a magyar, elismeri a német, hogy csak szoros testvéri összetartással győzhettek meg a szabad nemzetek a pokol szülte ügyvezetett népeles szarnok cabinet-koholmányokat.

Egy tekintet a szegény megrottott olasz testvéreinkre s önmagunkra – fájdalom! –, mit látunk: ezer meg ezer emberhalál! A rétek, vetések, s legelők – még az országutak is –, embervérrel trágyáztatták, s még s még trágyázattandnak. Borzasztó! Már, hogy nőne olyan szép előkészületek után a császárok és királyok eránti népszerűet!

Népszerűet?! – A Habsburg-Lothring főhercegi camarillának nincsen nagy vágyja népszerűet, ez csak azt akarja, hogy félje a hármasszent szövetség ezer csomós kancsukáját, a nép legyen s maradjon tüksék igát húzó rabszolga.

Alkotmány! Szabad sajtó! Nemzetőr! Ez a népelemi hármasszent-tör a camarilla szemében, e mellett meg nem lehet. Hja! A három közül egy is elég felönteni önkéntes szarnoklót teljes hatalmukat.

Nagyon is hosszas lennék, ha felsoroznám mindazon álnok egyéneket, és a község véres verejétkből untig élő néputasító s kényelmesen pamlogan heverező sokféle eszközöket, kik mint olyanok, e népelemi szentháromság tökéletes feloldására a mindenható pénz és édes ígéretek által ellenünk, szent szabadságunk ellen megnyerettettek, felhasználattak; ismerjük mindnyáján a pokol fészkeit.

Hej! Te nemes érzelmű, tenyeres-talpas magyar nemzet! Itt az idő, most, vagy soha! Tőlünk függ, erélyes felépülésünk tőlünk függ az árnyatörőből megmenekedésünk: rajta magyar! Fegyverhez mindenki! Aki most elhagyja a hazáját, nem érdemes a szabad magyarral névre; nem érdemes e szép földünknek drága természetvényt élvezni; ki vele, az olyan kicsapni-
valóval.

Lám lelkesülten felkeltek a megyék harcász emberei, bámúla nézte őket Roth és Filipovics tizezres rabló csordája, a kaszás és diszid eleven erdek előtt Oszoránál csaknem elájulva raktak le öldöklő szerszámokat – s megadta magát – legnagyobb gyalázzattal – lövés nélkül. Ilyenek a camarilla „Wiener Zeitungnak siegreiche Truppenjai!” Hahaha! Mérges attak!, magyarokat kiírtó camarilla! Eredj koldulni Kamcsatkába.

FORNET KORNÉL őrnagy születésének 200. évfordulójára

Fornet de la Quehardière, régi francia nemesi származású, magyarrá lett család, amely a hugenották üldözése idején Savoie-ből származott Magyarországra. A reformáció hírei két ágra szakadtak: egy katolikus ágra, amely Franciaországban maradt és 1824-ben kihalt, és egy hugenotta ágra, amelynek tagjai a XIV. Lajos idején fellángolt vallásüldözések miatt menekülni kényserültek az országból. Egyikük, le baron Godefroi Fornét de la Quehardière az 1600-as évek végén feleségével és kisgyermekével Magyarországra jött, és Trencsén megyében telepedett le 1732-ben. A család neves evangélikus papokat és orvos dicsőit is adott a hazának.

A család kiemelkedő személyisége Fornet Kornél (Strázsa, Szepes vármegye, 1818. augusztus 20. – Vác, 1894. március 10.), Temesváron kincstári mérnök, majd mérnök-tiszt beosztásban a győri első utászászlóaljban teljesített katonai szolgálatot. A szabadságharc fellángolásakor Dembinszky, később Klapka tábornok alatt szolgált és harcolta végig a teli hadjáratot. Dandárgédszítási beosztásban volt részt a kápolnai csatában, az április 19-i nagysallói ütközet idején századosként neveztek ki. Buda ostromakor, 1849. május 4. és május 21. között jeleskedett a harcokban, amiért katonai érdemrenddel jutalmazták. Utána Máramaros megyébe rendelték, hogy megalakítsa a 4. utászászlóaljt. Őrnagyí kinevezést kapott. A világiosi fegyverletét után orosz tisztet segítették sikerült a határig menekülni, így ő volt az első magyar szabadságharcos, aki Prágay János alezredessel 1849. december 9-én megérkezett az „Új Világba”. Segített Prágaynak összeállítani az 1848–49-es forradalom és szabadságharcról szóló, elsőként külföldön megjelenő angol nyelvű kötetet. New Yorkban 1880. február 28-án több bajtársával kiáltványt adtak ki A magyar nemzet nevében címmel, mely így kezdődik:

„Mi alulírottak, a magyar királyság és a korona által elválaszthatatlanul összekötött tartományok szülőit, mint a nemzet egye-

düli tagjai, akik abban a helyzetben vagyunk, hogy teljes szabadsággal nyilváníthatjuk véleményünket, törvénytelenül elnyomott hazánk szent ügyének érdekében felemeljük szavunkat az igazság mindenható Isten, az igazság és tisztesség őrzője nevében, a civilizált nemzetek előtt, abban a biztos tudatban, hogy az egész magyar nemzet érzéseit tolmácsoljuk.” (A kiáltvány szövege megjelent nemetül az Ungarns gutes Recht című könyvben, 1850. London)

1850-ben, mint ügyes mérnök, kedvezőbb helyzetet teremtett magának, és gróf Wass Samu, Molitor Gusztáv és Juhos János mekkultársával Californiában kormányengedellyel pénzverőintézetet alapított. Számos, rossz körülmények között élő 48-as katonatársát támogatta, pl. Mészáros Lázárt, a magyar szabadságharc egyik kiemelkedő alakját, hajdani dandártábornagyot, hadügyminisztert.

Fornetet az amerikaiak elismerésük számos jelével tüntették ki: igazgató választmányi tagja volt az országos központi gazdasági egyesületnek, az állami történelmi társulat disztájának választotta, 1860-ban kerültek képviselőként ki a törvényhozásba. Mikor Lincoln elnökkel választották, nevük egy szavazócédulán szerepelt.

Az amerikai polgárháborúban, mint utász-őrnagy teljesített katonai szolgálatot John C. Frémont tábornok mellett. Jefferson City (Missouri) mellett baleset érte, súlyosan megsérült. Felgyógyulása után Henry W. Halleck tábornok New Jerseybe küldte, hogy ott szervezze meg a New Jersey-i 22. önkéntes gyalogezredet, amelynek ő az ezredese volt.

Fornet az 1867-es kiegyezést követően tért vissza szülőföldjére és állami szolgálatot vállalt. Vácon érte a halál 1894-ben.

„Ha egyből semmi nem jellemezne a magyar hazaszeretetet, a vágyat a szabadság, egyenlőség, testvériség érdekében küzdeni, a magyarban lévő őserőt: alkotni, tenni, a viszonyokkal szembe vetve s a körülményekkel alkalmazkodva idegen körben, idegen viszonyok

Hidd el édes vérem, drága magyar nemzetem! Így léssz mindenkor, hol rögtön és oly érelyesen felépülnék.

A németekkel kezelt fogva, mienk, a népé leend a győzelem diadalma, kivivandjuk a szabadság, egyenlőség és testvériség szent ügyét. Isten velünk, míg a népelemi igazság pályáról el nem térünk.

Felkelt az osztrák fővárosának lelkes népe, elől járt a hateres felfegyverkedett vitéz Aula, kezét fog a magyarral, elismerve, hogy csak ezekkel élhet, a magyarok nélkül odahal a szent szabadság.

Bécs alatt vívódik ki tán éppen most a magyar és német nemzetek közös szabadságuk. Eltűnt az akasztófa címere, Jelasics, haramis seregével a honunk határaitól; Bécsnél szorították a német és magyarok szuronyai közé, tán immár hóhér is találkozott, őt felakasztandó – adja az Isten!

De azért korántse hitessük el magunkkal, hogy már vége volna a fegyvertáncnak, sok van még teendőnk; pusztá szóval, perrel, alku-dozássalokk semmire sem megyünk, hanem itt az ideje, hogy tetlegesen rázérozzunk; a hazánk alkotmányos osztatlan önállósága tisztára hozzattassék, biztosítsassék. Mindaddig lóra, fegyverre, rajta magyar!

Nagy a feladatunk: a hatalmas testvéries német nemzetből a hátunk födözve, mi visszük is vendüjük a szabadékony népelem zászlóját, a felvilágosítás istenei áldását, az elhangyalt és systematic elbutasított alsó vidéki népeknek elébe. Azért előre, előre haladjunk! Kell haladnunk, mert megállni, vagy visszaesni a múlt rabigába, mindegy volna.

Azt mondom, hogy velünk, testvériesen velünk tart a német nemzet, szent összeköttetési frigybe lépett a német a magyarral – a közigazság, hála istennek a szükség úgy hozta azt magával; ezt is a koholó camarillának köszönhetjük! Mert ha oly ostopa vakmerőn fel nem lépett volna, tán még most is minden nemzetnek más istene, s mindnyáján egyformán a csillagos és aranykulcos camarillának bálvány-oltárára áldoztatnák volna – de am véres verejétkünkkel, életünkkel, vagyonunkkal. Hála Istennek tehát, hogy e sok rosszak történtek!

De éljen a nemes lelki magyar hölgy is, ki lángoló szeretettel él hona eránt! Éljen e kis csapatnak zászló ajándékozója! Éljen Constantinné, éljen e nemes város kebelében született Kurucz Erzsébet!

Éljen a nemzetek közti testvériség! Éljen az alkotmány hozta törvényes egyenlőség!

ZAKAR PÉTER

Tuszadűfűdű környéke

Annak előtte – nem rég ideje – a magyarok küldöttek fel Bécsbe cifra nyalka gardistákat – udvarolni! Nini! Itt vannak most köztetek a németek legnemes fia, itt vannak a bécsi Aula vitéz képviselői a magyarok ellenségeivel megütöközni!

Ezt sohasé álmotda volna a Magyarhon, s im ez tény, az ige testté lett!

Lelkesedve, legszívesb éljenkiáltásokkal, szokott vendégi szeretettel fogadják önök keblükbe a kis elszánt szabadékony csapatot.

Miskolciak! Kedves polgártársaink! Éljenek, éljenek, és soha meg ne szűnjek e lelkes szent testvéri szeretet!

De éljen a nemes lelki magyar hölgy is, ki lángoló szeretettel él hona eránt! Éljen e kis csapatnak zászló ajándékozója! Éljen Constantinné, éljen e nemes város kebelében született Kurucz Erzsébet!

Éljen a nemzetek közti testvériség! Éljen az alkotmány hozta törvényes egyenlőség!

BOTZ DOMONKOS

Március

Hőfödté a hegy, csak sötétlő folt, teher, mi vagyunk rajta.

Fázom, havazik, apró, cerka ujjait tarkómra varrja.

Esti olvasmány, madárleptek a hóban, már olvadóban

a múlt idő, és vele együtt mi is. Lefelc csorgunk.

GÖMÖRI GYÖRGY

Egy erdélyi gróf beszámoló Bécsről (1744)

Tél

Kárpátalja: szítják a tüzet az ukrán és a magyar nemzetiségűek között

A múlt év őszétől mindmostanáig nem rendeződött Kárpátalján a társadalmi labilitás, mely az oktatási törvény elfogadásával éleződött ki. Sajnos épp ezt bizonyítják az elmúlt hónap eseményei is.

Február folyamán két alkalommal is merényletet kíséreltek meg a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) ungvári székháza ellen. Első ízben február 4-én két lengyel nemzetiségű férfi tett próbálkozást az épület felgyújtására. E kísérletet akkor nem tudták sikerre vinni az elkövetők. Érdekese, hogy ez az eset néhány nappal az EBESZ, Nemzeti Kisebbségi Főbiztosának Kárpátaljára való látogatása előtt történt.

Február 27-én másodsor is bűncselekményre vetemedtek az elkövetők, csak most sokkal eredményesebben, hisz robbanóeszközetet használtak. Az eset kapcsán az ukrán Nemzeti Policia jelentős erői országszerte azonnal bevonták a nyomozásba, és az SZBU-val (Ukrájna Biztonsági Szolgálat) együttműködve minden lehetséges nyomot megvizsgáltak. Biztalanok minősíthető, hogy a KMKSZ székházának felrobbantói el fogtak. Kiderült, hogy az elkövetők ukrán állampolgárok, Cserkaszi megyéből és Kropivnikijből származnak. A tettesek elfogása és kihallgatása után arra is fény derült, hogy őket felbérelték erre az akcióra. Vallomásuk alapján a megrendelő személyét is azonosítani lehetett, aki viszont nem ukrán állampolgár. A robbantás megrendelője állítólag a Moldovától elszakadt, orosz többségű Dnyeszter-mellegi Köztársaság lakosa, aki a bűncselekmény elkövetése után azonnal hazautazott. Az ungvári városi-járási bíróság a két feltételezett elkövetőt (egyikük hivatásos katona) 60 nappal zártetas letartóztatásba helyezte,ők óvadék ellenében sem szabadulhatnak. Ellenük előre megfontolt csoportosan elkövetett terrorcselekmény címén folyik az eljárás. Ezen események fényében nem meglepő, hogy a KMKSZ üdvözlí az EBESZ-delegáció azon felvetését, mely szerint fokozottabb jelenlétet kívánnak biztosítani a térségben.

A támadás kapcsán dr. Grezsa István kormánybiztos megjegyezte: „Ide vezet az, ha Késhegyre a magyarokat” skandáló tömeget Ungváron nem rendszabályozzák az ukrán rendfenntartók arra hivatkozva, hogy egyébként ukrán hazafiakról van szó. Ugyanez okból a Beregszászban fekete ruhában és álarcban felvonulók, akik a beregszászi városházáról letépték a magyar zászlót, szintén nem részesülnek büntetésben. Csak éjnyebjénét kapnak azok is, akik primitív, rossz magyar helyesírással kipingáltak az útszéleket, nyilvánvalóan provokációs szándékkal. Ide vezet, hogy másfél éve szervezett magyarellenes sajtóhadjárat zajlik Kijevben Magyarországgal ellen. Ennek köszönhetően természetesen felbátorodtak azok a szélsőséges erők, amelyek ezt a cselekményt elkövették”.

Megnyugtató, hogy az anyaország továbbra is kiáll a kárpátaljai magyarság mellett. „Aggudalomra ad okot a magyar kisebbség elleni támadások sorozata. Elvárjuk az ukrán hatóságoktól a kárpátaljai magyarok biztonságának garantálását” – mondta Szijjártó Péter külügyminiszter és külügyminiszter.

Elértünk egy olyan pontot, amikor nem engedhető meg, hogy a dolgok így folytatódjanak. Külön kiemelés érdemel az, hogy ezzel teljes mértékben egyetért Kárpátalja ukrán vezetése is. Viktor Mikulin, a Kárpátaljai Megyei Állami Közigazgatási Hivatal elnökhelyettese szintén elítelte a KMKSZ-székház ellen elkövetett szégyenletes cselekményeket és

hangsúlyozta: „A provokációt nem lokálisan, egy nemzeti kisebbségnek okozott kárként fogják értékelni, hanem brutális támadásként a demokrácia értékei ellen, az egész Kárpátalja elleni büntetésként”.

Ilyen hangulatban került sor a március 15-i megemlékezésre. Természetesen az idei megemlékezés is hagyományosan illő módon ment végbe, nagy tiszteletl adózva a forradalom és szabadságharc 170. évfordulójának kimagasló eseményei emlékének, bár az ünnep megtartását nagy feszültség kísérte. A helyi magyarság úgy ünnepelt, hogy közben mögötte áll egy elnyomó jellegű oktatási törvény elfogadása, és Domoklész kardjaként függ felette egy ugyancsak elnyomó jellegű nyelvtörvény elfogadása is (tudniillik a robbantást követően február 28-án hatályon kívül helyezték Ukrajna „Az állammagyvpolitika alapelveiről” című törvényét (Закон України «Про засади державної мовної політики»), mely az ukrán mint állammagylv elismerése fényében jelentős mértékben kiterjesztette a kisebbségi nyelvek használatát is). Érthetetlen, hogy az ukrán média miért indított hazugságkampányt egy 150 éves közönséggel szemben, mely semmi rosszat nem tett ennek az országnak, és nem szolgált rá a vadvárra. A térség magyarjai példátlanul nagy számban jöttek össze, hogy ezzel is tisztellett adózzanak a múltnak és egyben esküdjenek, hogy továbbra is megmaradnak a márciusi vívmányok szellemében. A megemlékezés megyszerte zavartalanul ment végbe.

Visszont jogosan merül fel a kérdés: ki bátorít hasonló megmozdulásokra szélsőséges elkövetőket? Erre nincs pontos, megbízható válasz, legalábbis egyelőre. Épp ezért a józanész azt diktálja, hogy egyszerű javaslok helyett fel kell deríteni az eredeti okokat és mozgatórugókat. Bár meggyőző, hogy az ukrán vezetés általában mindezek mögött Moszkvát gyanítja.

„Az összefogás a helyes válasz, az, ha Kárpátalja többi nemzetiségével közösen bebizonyítjuk, hogy továbbra is békében és megértésben szeretnénk élni szülőföldünkön, és nem ültünk fel a provokációknak, bárkik is állnak ezek mögött” – foglalta össze Babják Zoltán, Beregszász polgármestere. A megye lakossága kitart ezek mellett, annak ellenére, hogy a szélsőséges erők továbbra is tüzet szítanak. Példa gyarant: rögtön a magyar forradalom és szabadságharc megemlékezését követő nap virradóan Beregszász központjában több autó szélvédőjét törték be. Érdekese, hogy a károsodások kizárólag csak a magyar rendszámú járműveket érintették (itt legyen okos az ember!). Csak azonosulni tudunk Sin József, a Beregszászi Járási Tanács és a KMKSZ Beregszászi Járási Szervezetének elnöke gondolataival, mely szerint „nem engedhetünk teret a szélsőséges erőknek és robbantatóknak. Veszélyes kegyver a nemzetiségi gyűlölet, a vizálykeltés, ezt megtapasztalhattuk 1848 példáján is. Ezért elítéljük azokat, akik Kárpátalját is a békétlenség szigetévé igyekeznek tenni”.

Hisszük, hogy mint egy jó családban együtt lekelede, képesek leszünk bölcseséggel tanúsítani, lelküzdhetjük a modern kihívásokkal, és a soknemzetiségű megye folytatja a tolerancia évszázados hagyományait, békében és egyetértésben élve tovább. Mint a márciusi ifjak a 12 pontba befoglaltak. „Legyen béke, szabadság és egyetértés”, így most mi is, ma is, nehéz helyzetünkben ezt akarjuk: Legyen béke, szabadság és egyetértés.

PALÁDI RENÁTA, Ungvár

Véssey Ede

Kettőscsillag

Lillának

Ha egyszerre szállunk az égbe, Te meg én, nem fogunk eltűnni a sötét peremén,

kettőscsillag leszünk odafönt az égen, talán a Szerelem nevű csillagképben.

Gyorsulva keringünk egymás vonzerében, az állandó vonzás tart örökre ébren,

a vonzó erőktől lassan közeledünk, de még kinyújtva sem érhet össze kezünk.

Legvégül felizzunk, fényt szórva világra, majd összeolvadunk, egymásra találva,

eggyé vált csillagként száguldunk el messze, egymásba, az örök végtelenbe veszte.

Böröndi Lajos

1956

a levert vörös csillag helye még sokáig látszott akár a golyónyomok a falban

aztán átmeszelték betörték a lyukakat is mintha ott sem lettek volna

az emlékek azonban nem törölhetők a rájuk meszelt festék csak takar, mint a föld amely elsímtíja a belé temetett arcot

az emlékezőket kell megölni ha azt akarjátok hogy teljes legyen a feledés

Sikeres civil árnyékjelentések az Európa Tanácsban

2018. február 21-én hozta nyilvánosságra az Európa Tanács a nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezmény tanácsadó bizottságának Romániáról szóló jelentését, amely több fontos kisebbségvédelmi kérdésben elmarasztalja Romániát és számos olyan, a romániai magyar közösséget érintő jogsértést is bemutat, amelyek az erdélyi magyar civil szervezet által készült árnyékjelentésekben szerepeltek.

A Civil Elkötelezettség Mozgalom (CEMO) és a Jogvédő Csoport az Identitás Szabadságért (Advocacy Group for Freedom of Identity – AGFI) közösen, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) pedig a Székely Nemzeti Tanácssal (SZNT) együttműködve nyújtott be árnyékjelentést az Európa Tanács kisebbségvédelmi szerveihez 2017-ben, majd a tavalyi év folyamán közösen találkoztak az ET tanácsadói bizottságának tagjaival.

Románia már negyedszer került elbírálás alá a Keretegyezmény végrehajtása tekintetében és ezen monitorozási ciklus jelentése áttörést hozott az előző szakértői jelentésekhez képest, hiszen a keretegyezmény ratifikálása után a romániai magyar közösséget érintő jogsértések majdnem teljesen eltűntek a jelentésekből. Ennek legfőbb okai egyrészt, hogy eddig civil szervezetek nem adtak le árnyékjelentéseket, másrészt pedig az elmúlt húsz év kisebbségi politikálása nem tekintette prioritásnak a nemzetközi egyezmények szakértőinek megfelelő tájékoztatását, és így az ország hivatalos álláspontja dominálta ezeket a fórumokat.

A február 21-én közzétett tanácsadói bizottsági jelentés több olyan kérdést is kiemelten

tárgyal, amellyel alig foglalkoztak az elmúlt ciklusokban. Ilyen a nyelvi jogok kérdésköre, amely a fenti szervezetek részletes személyes ismertetőit és árnyékjelentéseinek hatására került a szakértői bizottság érdeklődési körébe. A dokumentum-ajánlásokat tartalmaz a közígazgatási intézményeken belüli anyanyelvhasználat, a kisebbségi nyelven zajló oktatás, a kétnyelvű utcanévtáblák ügyében.

Továbbá bemutatásra került a MOGYE ügye, a CEMO anti-diszkriminációs ügyei, a kolozsvári városnévtáblák kapcsán indított perek, a történelem-tankönyvek egyoldalúsága, a nemzeti és vallási anyanyelv-történelmének és kultúrájának mellőzése, a differenciált román érettségi vizsga hiánya, és számos más olyan ügy, amelyet a civil jelentéskészítők közvetítettek a nemzetközi egyezmények szakértői irányába.

A jelentés külön foglalkozik a közigazgatási intézményeken belüli anyanyelvhasználatlall. Megemlíti azokat a magyar többségű önkormányzatokat, ahol továbbra sem élnek a törvény által biztosított anyanyelv-használati joggal, valamint a tanácsai határozatok és egyéb hivatalos dokumentumok pedig csak román nyelven hozzáférhetők. Ugyanakkor azt is megállapítja, hogy 324 olyan település van Romániában, ahol a magyar lakosság számaránya legalább 20 százalék, de a nyelvi jogokat csak igen kevés településen biztosítják ténylegesen.

Civil Elkötelezettség Mozgalom (CEMO) Jogvédő Csoport az Identitás Szabadságért (Advocacy Group for Freedom of Identity – AGFI) Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és Székely Nemzeti Tanács

A magyar nyelv átörökítése – Hétvégi magyar iskolák találkozója –

Magyarországon 2018. február 23-án első alkalommal rendezték meg a hétvégi magyar iskolák találkozóját, amelyen a diaszpórában és a Kárpát-medencében élő és dolgozó pedagógusok népes tábora vett részt. Kiemelten fontos szerepe volt az egész napos programsorozatnak, hiszen minden résztvevő ugyanazokat az elveket vallja és értékeket képviseli. Közös cél vezérel bennünket, mivel pedagógusként nem csupán az oktatás, hanem a nevelés is a feladatunk. A külföldön tanító tanárok tevékenysége hazai kollegáikkal összehasonlítva még komplexebbnek tekinthető: az anyanyelv ápolásán túl, sokszor a magyarnak, mint idegen nyelvnek az elsajátításában is óriási szerepük van.

A gyerekek nagy része csupán részleges tudással rendelkezik, ezért óriási kihívást jelent a külföldön működő magyar iskolák tanárai számára a nyelv megszerettetése, kedvsínálása a kicsit sem egyszerű szerkezettel rendelkező magyar nyelv megtanulásához. A hatékony munka elérése érdekében elengedhetetlen a differenciált oktatás, amelynek alkalmazásához igen komoly szakmai felkészültségre van szükség. Az országhatáron túl nem minden tanári közösségben rendelkezik mindenki pedagógus diplomával, ugyanakkor a motiváció, a tenni akarás bennük még inkább tetten érhető. A hivatástudat fejlődéséhez járulnak hozzá az anyaország által kínált különféle továbbképzési lehetőségek, melyekre egyre inkább igény mutatkozik: a Balassi Intézet magyar népszerűségnek örvendő kurzusai, vagy akár a veszprémi/győri szakmai napok/hét által.

Szintén hatalmas segítség az a fajta támogatási rendszer, melyet a Nemzetpolitikai Államtitkárság alakított ki a külföldi magyar iskolák fejlesztése érdekében. A tananyag hatékony elsajátításához elengedhetetlen a megfelelő eszközkészlet (tankönyvek, tárgyi feltételek stb.), melyek a gyerekek motiválásához nélkülözhetetlenek. Ugyanakkor sok esetben az adott helyiség bérleti díjának kifizetéséhez adott szubvenció is elég egy pozitív folyamat beindulásához, ugyanis a legtöbb esetben a hétvégi magyar iskolák sajnos nem rendelkeznek önálló épülettel.

Mindenfajta hozzájárulás rendkívül fontos számunkra, hiszen a magyar nyelv közkincsététele nemcsak az első-, másod-, harmadgenerációs szülők gyermekeihez (és magukhoz a felnőttekhez is) történő eljuttatását jelenti, hanem a más nemzetiségűek érdeklődését is fel-

keltheti a magyar nyelv iránt. A pedagógusnak tehát mindenképpen egy sokszínű személyiséggel kell rendelkeznie, akinek munkája során nem elég csupán a szakképzettséget bírnia, hanem egész lényét bele kell tennie a siker elérése érdekében.

A február végén, Budapesten megrendezett Iskolaügyi konferencia ékes bizonyítéka annak, hogy bárhol élünk is a világban, mindenhol a helyi viszonyokhoz képest, kiemelt helyen szerepel a magyar oktatás kérdése. Az egész napos rendezvény nagyszerű alkalmat teremtett arra, hogy megismerkedhessünk a különböző módszerekkel, melyeket az adott ország sajátosságait figyelembe véve hoztak létre a szakértársak. Az előadásoknak, interaktív játékoknak köszönhetően egészen új dimenziók nyíltak meg előttünk, amelyek kivitelezéséhez a magyar kormány nagymértékű támogatást nyújt pályázatok formájában.

A meghirdetett programsorozat másik elemét a Pedagógus Expo képezte, melynek során a helyi és külföldön tanító kollegáknak egyaránt alkalma nyílt a tapasztalatcserére. A Kongresszusi Központban egész napos szakmai eszmecsere zajlott, ahol a már mindenki által közdöttödte hagyományos módszerek helyett komoly kutatásokkal alátámasztott újításokkal ismerkedhettünk meg.

Bárhol és bármilyen körülmények között is élünk a világban – legyen az a Bőjte Csaba által vezetett Gyermekekthon vagy önfenntartó egyesületi kisiskola – a magyar nyelv egyre egy olyan meghatározó és elszakíthatatlan kapcsolat, melynek megőrzésében és átörökítésében mindannyiunknak részt kell vállalni.

DABIZS MERCÉDESZ, Franciaország

Magyarságtudat-ápolás Szarajevóban

A szarajevói HUM Magyar Polgárok Egyesülete 2017 novemberében a nemzeti ünneprekel felkészítő foglalkozást hirdetett a bosznia-hercegovinai magyar gyerekeknek abból a célból, hogy rendszeresen találkozhassanak egymással. 2018. március 3-án, szombaton tartották az 1848/49-es forradalom és szabadságharcral kapcsolatos elő foglalkozást, amelynek keretében rövid történelmi áttekintést követően igyekeztek felhívni a figyelmet nemzeti színeink, kőkárdánok jelentésére. A közös programon volt zászlószínezés, éneklés, valamint a március 15-i műsorra is közösen készültek előadások.

(Pulóp Dóra – Petőfi Sándor Program, Szarajevó, Bosznia-Hercegovina)

PROF. DR. GÁBRITY MOLNÁR IRÉN

Migrációs és etnikai folyamatok a Vajdaságban

II. rész

A magyarok száma a 2011. évi lakosság-összeírás idején Szerbiában 253 899, ami a szerbiai összlakosságának 3,53 százalékos részaránya. Az összmagyarság (tíz év alatt) 13,43 százalékkal csökkent (-36 308 személy). A vajdasági magyarok foglalkozásának hangsúlyozott oka a több mit fél évszázada tartó tömeges elvándorlás. A külföldön tartózkodást ez nem teszi meg. Ma részarányuk Vajdaság lakosságában 10% körül van és mivel bizonytalan az életvitelszerűen ott élők száma, becslésem szerint a vajdasági magyarok száma a tartományban 200 ezer alá csökkent.

A magyarok száma/részaránya a Vajdaságban (1900-2017)		
1900-ban	378 634	vajdasági lakosság részarányában: 26% növekvő népszaporulat (Évente 1182 magyarral több)
60 év múlva 1961	(+70 953) 449 587	részarány Vajdaságban: 24% csökkenő népesség (évenként – 4 000 lélekszámmal)
40 év múlva 2002	(– 159 380) 290 207	részarány Vajdaságban: 14,28% foglalkozás (évenként 4 378 lélekszámmal kevesebb)
9 év múlva 2011	(– 39 400) 253 899	részarány Szerbiában: 3,53% részarány Vajdaságban: 13% foglalkozás (évenként 5000 lélekszámmal kevesebb, naponta kb. 14 magyarral kevesebb)
9 év múlva 2017	(– 50 000) becslés: 200 000	Részarány Vajdaságban: 10% körül bizonytalan az életvitelszerűen Vajdaságban élők száma

Saját szerkesztés a Szerb Statisztikai Hivatal évkönyvei alapján

Megjegyzem, hogy a háborús és gazdasági válsággal teli utóbbi három évtizedben különösen a fiatalokat ragadta el a tömeges migrációs hullám. Az emigráció motívumai ma sem szűntek meg: a téves, lassú gazdasági szervezethatás okozta gazdasági és társadalmi bizonytalanság, a kilátástalan munkalehetőség. Ezzel párhuzamosan, vonzó lehetőség a magyar fiatalok számára a külföldi (anya nyelvű) továbbképzés, karrierépítés és a munkavállalás lehetősége, a jobb életszínvonal esélye az Európai Unióban.

A vajdasági magyarok tanulmányi célú migrációja a '90-es években kezdődött. Ez Emberi Erőforrások Minisztériuma (Budapest) adatai szerint Magyarországon, a felsőoktatási intézményekben 2013-ban 2,161 hallgató tanult (beleszámítva a Zenta-i kihelyezett Kertészeti főiskolát is), ugyanakkor Szerbiában 1 514 hallgató állami finanszírozást, 647 fő pedig költségterítéssel tanult. A Magyarországhoz kötődő tranzit három karakteres csoportja rámutat a tranzit migrációra, ugyanis egyesek a tanulmányuk befejeztével hazatérnek szülőföldjük-

re (15–20%), többségük Magyarországon telepedik le (60%) vagy diplomájukkal az Európai Unióban igyekeznek munkához jutni (20-25%). Így a potenciális migrációs veszteség nagy, ugyanis a tanulási célú mozgás később emigrációs csatornát jelent. Ha növekedne a fiatalok munkavállalási esélye a Vajdaságban, kevesebb kényszeremigrációs életúttal találkozánk.

A mobil munkaerő keretében vannak az ingázó munkavállaló fiatalok, akik a célszágbeli munkaerőpiac befogadóképességétől és igényeitől függenek. Legtöbben (ideiglenes, ritkábban állandó) munkavállalásba kezdenek. Szakmájuk alapján legtöbben a mérnökök, programozók, informatikusok, orvosok, az építőmunkások, az újságírók, sportolók mennek külföldre. Az emigráló magyar fiatalok ugyanúgy, mint a szerb kortársaik célszágként leggyakrabban Németországot, Ausztriát, Svájcot és Svédországot választották. Újabbban Anglia, Hollandia, Spanyolország és Olaszország irányába veszik az útjukat. Gyakori a rokon/i ismerős támogatással történő távozás Kanadába és

Ausztráliába is. Az utóbbi években a vajdaságiak körében kimutatható Magyarország vonzerének a csökkenése, ugyanis a magyar állampolgárság (és útlevél) megszerzése nem feltétlenül az anyaországba irányuló utazásokhoz vagy munkavállalási lehetőségek iránti európai álmakhoz a cél. Szociológiai kutatásaim kimutatták, hogy a külföldön élő vendégmunkásaink alkalmazkodása kemény dió, talán azért, mert még a nyelvi akadályok túllépése után is folyamatosan bennük él a másosság érzete. Egy zentai születési Ausztriában dolgozó nő így nyilatkozik a Press-szoban: Azt vettem észre, hogy ami nekem Ausztriában tetszett, annak itthon a teljes ellentéte tapasztalható. Nagyon jól szervezett a munkához való hozzáállásuk, maximalisták, ami gyakran a magánélet megszűnésével jár. Dacára annak, hogy hatalmas a versengés, nagyon megbecsülik azokat, akik tudnak és akarnak is dolgozni... A kapcsolatok is jóval visszafogottabbak, kevésbé keresik egymás társaságát, még ha barátok is, de nekik ez a természetes. Kulturáltak, nagyon udvariasak, de merevbbek is nálunk... Mindig tárt karokkal vártak

Az emigráció egy része lehet potenciális visszavétel, ugyanis a Magyarországon, vagy Ausztriában telepedők gyakran járnak haza, a szülőföldön hagyott ingatlanjukat legtöbben nem adták el. A migrációs lakossági hálózatok sajátos és gyakorlatias logikával működnek: érdemes külföldön dolgozni, Szerbiában költeni. Megjegyzem, hogy a kettős állampolgárság lehetősége a vajdasági magyarok esetében egyrészt a nemzeti tudat megerősítését jelenti, mások európai útlevélhez jutva nyugati külföldi munkalehetőségek szerzetének.

3. Emigrációs szándék követése (transznacionális migrációirányítás) Szerbia átalakuló társadalmában, az egyes régiókban élő aktiv lakosság ténykedésén és rugalmasságán múlik, hogy tud-e alkalmazkodni a gyorsan változó munkaerőpiaci körülményekhez. A szerbiai lakosság a háború és megannyi gazdasági krízis után próbálja megtalálni az új társadalmi pozíciós állásokat.

A megőnözökedett emigráció a szerbiai fiatalokat jelentősen érinti. A többs mozgások gyakoribbá válásával párhuzamosan egyre jelenségek is észlelünk: többs lakóhely, többs állampolgárság, többs állás (munkahely), többs identitás, társas kötelek (családi, házastársi, élettársi, baráti). Ezek a tények feladatokát gördítene elénk: (1) bilatális egyezményekkel, adminisztrációs eszközökkel és kapcsolattartó irodák által kellene kísérni a ta-

adtam neki. Megmutatta a magyarok két volt tanyasi iskoláját, az Esterházy és a Szent István-iskolát, ahol ő is tanult valamikor. Az Esterházy-iskola már romos, előtte viszont meg megvan a kőgúlára erősített jó állapotú emléktábla, mely a magyar telepesek emlékeit őrzi, Esterhaz Colony fejjelcel. A néhány kilométerrel odébb álló Szent István-iskolát a 60-as évektől bezárása után ellenben sokáig magyar klubként használták (alap. 1967, bejárta fölött St. Istvan Recreation Club). Ma már ez sem nem működik, szerény berendezése azonban még megvan, közöttük a tagság névsora fatáblára írva, régi fényképek, egyéb magyar emlékek. A városka hősi emlékművén is olvasható néhány magyar név. Esterházytól negyedórás autótúra fekszik a svédok által alapított Stockholm falu, ahol a magyar volt a második legjelentősebb telepescsoport, s amit elődeink maguk között gyakran Sokhalomnak neveztek, utalva az enyhén dombos tatra. Többsen a Manitoba állambeli Hun's Valleyből telepedtek át ide (1. lent a Polonia-bekezdésben). Legfontosabb magyar emléke a Szent Erzsébet-templom (az egyházközség 1906-ban alapították), amit a természetesen magyar származású Ilona Zambal mutatott meg belőlük. A templomhoz a telket annak idején Ilona dédapja, Sivák János adományozta. Szép, mais virágzó közösség, igaz, nincs plébánia rangja, vagy helyben lakó papja, de őrzik a magyar jellegét, s ide is nagyobb távolságokról jár be vasárnaponként a hívek többsége. A mellette levő Szent Erzsébet-templóban a következő felirat fogad egy kőkeresztben: Isten dicsőségére emelte Bodnár Lajos és neje 1922. A sírokon itt is magyar nevet olvashatunk, itt nyugraszók Msgr. Sántha Pál és Kulcsár András atyák, Horváth Ida és Réti Johanna nővérek is. Az egyik utca neve Arpad St., a templom utcája pedig értelemszerűen Elizabeth St. Kicsit odébb városias, emeletes épület áll, itt laktak a Szociális Nővérek Társaságából való magyar apácák: 1925 táján járt itt

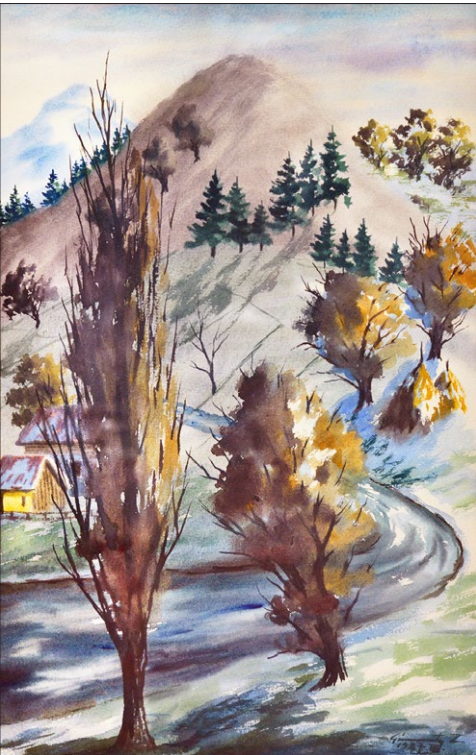
haza (Zenta) a barátaim, viszont gyakran elfogott a „de jó, hogy nem itt élek” érzés. Persze főleg az itteni (szerbiai) anyagi helyzet, széegység láttán. (http://www.press-szo.com/ausztriaban1)

Az országhatáron átvéló vállalkozó fiatalok száma nehezen felbecsülhető. Köztiük vannak azok, akik szüléiket, rokonait, vagy ismerőseiket követik és vállalkozásba kezdenek, főleg a szolgáltatás területén: kereskedelem, szállítóvállalatok, építészek, ingatlanközvetítők. A magyar vállalkozó fiataloknak a nyelvtudás előnyös (magyar, szerb, angol). A délvideki magyarok esetében kifejezett az écentrikus migráció (kontaktzóna, a kapcsolati tőke vonzása). Egyébként a szerbiai migránsok területi eloszlásainak magyarországi analízise azt mutatja, hogy főleg Budapest (Pest megye) a bevándorlási központ. A vajdaságiak számára előnyös a déli határ közelsége és a migrációs áramlások szempontjából motivációs elemként jelentkezik. Az áttelepült szerb állampolgárok 88%-a elsősorban az országhatárhoz közeli, magyarok által viszonylag nagy arányban lakott vajdasági régiókból származik. Az elvándorlásban leginkább érintett szerbiai községek: Szabadka, Zenta és Újvidék.

A migránsok egy része lehet potenciális visszavétel, ugyanis a Magyarországon, vagy Ausztriában telepedők gyakran járnak haza, a szülőföldön hagyott ingatlanjukat legtöbben nem adták el. A migrációs lakossági hálózatok sajátos és gyakorlatias logikával működnek: érdemes külföldön dolgozni, Szerbiában költeni. Megjegyzem, hogy a kettős állampolgárság lehetősége a vajdasági magyarok esetében egyrészt a nemzeti tudat megerősítését jelenti, mások európai útlevélhez jutva nyugati külföldi munkalehetőségek szerzetének.

3. Emigrációs szándék követése (transznacionális migrációirányítás) Szerbia átalakuló társadalmában, az egyes régiókban élő aktiv lakosság ténykedésén és rugalmasságán múlik, hogy tud-e alkalmazkodni a gyorsan változó munkaerőpiaci körülményekhez. A szerbiai lakosság a háború és megannyi gazdasági krízis után próbálja megtalálni az új társadalmi pozíciós állásokat.

A megőnözökedett emigráció a szerbiai fiatalokat jelentősen érinti. A többs mozgások gyakoribbá válásával párhuzamosan egyre jelenségek is észlelünk: többs lakóhely, többs állampolgárság, többs állás (munkahely), többs identitás, társas kötelek (családi, házastársi, élettársi, baráti). Ezek a tények feladatokát gördítene elénk: (1) bilatális egyezményekkel, adminisztrációs eszközökkel és kapcsolattartó irodák által kellene kísérni a ta-

A Szent Anna-tó felől

nulás és munkavállalás célú mobilitást legalább a Kárpát-medencében; (2) információ-bázis szükséges a tágabb nemzetközi munkaerőpiac igényeinek felismeréséhez; (3) továbbá meg kell határozni a „církulások” jogi státusát; (4) végül fontos foglalkoztatáspolitikai cél, a munkaerőpiaci kereslet és kínálat „földrajzi” egyveztetése, a munkavállalók mobilitásának a segítése.

Az időszerti emigrációs hullámok Európa irányába élénkítik az országhatáron átnyúló érdekkapcsolatokat, befolyásolják a határokon átvéló munkaerő-fluktuációt, kihat történetesen a szerb-magyar közös regionális fejlesztési elemek kidolgozására, ami a két ország közös térségfejlesztési lehetőségé is válhat. Ma az emigránsok főleg fiatal szakemberek (informatikusok, mérnökök, programozók, mikrobiológusok, tudományok doktori, medikusok, művészek, sportolók), akik beszélnek idegen nyelveket, rendelkeznek kezdő tőkével is. Régiókn az „agyelszívás”, a vállalkozók és tőkeelvárdorlás miatt nagy hátrányokkal találja szembe magát. Soruk alakításában a Vajdaságban élő magyarok nagy része bezártnak és esélytelennek érzi a területet. Európai orientáltságuk igen erős, ami nem csak az anyaországhoz való kapcsolódási lehetőséget jelenti a számukra, hanem a szabad mozgásérté, a megéltetés, jobb munka- és életfeltételekre való esélyt, és sokakat elvándorlásra ösztökél.

A Saxon Hill nevű területen jó száz éve volt még magyar cegéri postahivatal is, mára azonban csak egy főt menti, 1909-ben létesített, rendezett temetőt találunk, a St. Stephen's R. C. Cemetery-t, ahol egy emléktábla hirdeti a valamikori magyar telepedést az 1909 és 1993 között ott állt (s 1965-ig működött) Szent István templomoscska emléket. Itt nyugszik az alapító Saxon Ferenc egy rokona, talán fia, Lajos (1878-1953) és felesége is.

Halmok ma már nem hivatalos földrajzi név, csak a magyar településrészt műblti neve. Állítólag volt katolikus és református temploma is, de csak az utóbbinak jutottam nyomára. A táj itt rendkívül különleges és embert próbáló, rengeteg a jégkorszaki eredetű apró állóvíz, a terület mocsaras-lapos, közöttük a gazdák igyekeznek minden használatú földdarabot hasznosítani. Egy ukrán származású

Születésnap Budaörsön

Az értelmes keresztény lét példaképe lehet dr. Kovács József László nyugalmazott egyetemi tanár, irodalomtörténész, aki betöltötte 85. életévét. Ünneplésére gyűltünk össze jelenlegi lakóhelyén, a budaörsi Heimatmuseumban, amelynek alapító igazgatója volt. Érdekesség, hogy felesége, a szintén pedagógus Paulovits Teréz ugyanezen a napon született, így kettős ünneplésben lett részük. Szülővárosa Sopron, lakóhelyei Ráckeve (ahol szintén múzeumlapító is külföldön. A néhai Csatkai Endre Kossuth-díjas művészettörténész, soproni múzeumigazgató hatására kezdett el kutatni, amelynek eredményét, alapos és megnyerő tudományos szellemiséget közel harminc könyv örzi.

Szakterülete a magyar késoő reneszánsz és a magyar–német irodalomtörténet összefüggései. Egyéniségének formálása a család mellett a soproni Szent Asztrik Bencés Gimnázium padso-raiban kezdődött, majd az ELTE magyar–német szakán folytatódott. Később ugyanazt a bencés rendház szerinti fogymelrt várta el középiskolai tanítványaitól, főiskolai-egyetemi hallgatóitól a világirodalom, az irodalomtörténet, a műelemzés, és a német leíró nyelvtan területén.

A Budaörsön 2013-ban megjelent, *Kötődések* című könyvében olvasható életinterjúban nem véletlen, hogy az egykori Soproni Fiatalok Művészeti Kollégiuma több tagja – Zentai László, Büki Attila, Bőse Balázs özvegye és jómagam –, valamint a társasághoz erőteljesen kötődő Cs. Varga István József Attila-díjas irodalomtörténész köszöntötte, hiszen írásában rendszeresen foglalkozott a városi pályakezdők irodalmi társaságával. Dr. Zentai László, a Soproni Füzetek főszerkesztője emléklapot adott át az ünnepeltnak, aki a kiadvány állandó szerzője is, s kutatói tevékenységében egyértelmű hűséggel kötődik szülővárosához. Boros György, a Budaörsi Német Nemzetiségi Önkormányzat elnöke köszöntőjében kiemelte eredményeiket-terveiket, melyek megvalósításában fontos szerep jutott az ünnepeltnek.

A családi, baráti körben zajlott derűs összejövetelen kialakult hangulatban kifejeződött dr. Kovács József László kandidátus hitvallása, amit Mécs László *A gyermek játszmán* akart című verséből származó idézettel fejezett ki: „En a tükre vagyok minden mosolyoknál, / én azért élek, hogy visszamosolyogjak: [...] rózsafára, keresztfára, visszamosolyogjak mindenre, / visszamosolyogjak az Istenre.” ZSIRAI LÁSZLÓ

A felvidéki magyarok jogainak védelmezője volt

Életének 89. évében Pozsonyban elhunyt DR. SZABÓ REZSŐ, felvidéki jogász, politikus, képviselő, aki számtalan civil szervezet, intézmény jogi ügyeinek segítője volt. Magánemberként is bárki, aki hozzá fordult tanácsért, eligazítáért, jogi ügyében felvilágosításért, ugyancsak biztosra vehette, hogy segítséget kap tőle.

Szabó Rezső egy kis csallóközi faluban született, érettségi vizsgát a jó hírű komáromi bencés gimnáziumban tett. Miután Cseh-szlovákiában betöltötták a magyar iskolákat, a Pázmány Péter Tudományegyetemen kezdte jogi tanulmányait, majd a pozsonyi Komensky Egyetemen fejezte be. Ezután nyilvánvalóvá lett számára, hogy a felvidéki magyarság szolgálatába áll, így meghatározó személyisége lett a Csemadoknak, annak titkáráként, majd főtítkáráként nemcsak a közösségi élet szervezésében vett részt, hanem olyan reformtervezeteket is kidolgozott, amelyek a szlovákiai kisebbség ügyeinek átfogó rendezését célozták, a jogfosztottság éveinek igazságtételét szorgal-

mázták, a szlovákiai magyarság követeléseit tartalmazták. 1968 után ő is jogfosztott lett, ki-zárták a kommunista pártból, a Csemadokból, majd az 1989-es rendszerváltozás után rehabilitálták, majd újra a felvidéki magyarság érdekében kezdett dolgozni. Az Együttélés Politikai Mozgalom megalapítói közé állt, és ismét tudása, tapasztalatai legjavával segítette a felvidéki magyarságot. Ott volt a Komáromi Városi Egyetem megalapításánál, a Selye János Egyetem megszervezésénél, mindenképpen szorgalmazta Esterházy János mártír politikusunk rehabilitálását, valamint küzdött azért is, hogy a Csemadokpozsonyi-épületeszervezetilegjen. Most már felülről figyelni szeretett népe sorsát, a Csemadok tevékenységét, amely annyira fontos volt számára. Az utódoknak pedig az a feladatuk, hogy méltón megfeleljenek az elvárásainak és a közösséget úgy szolgálják, ahogy ő mindig tette.

Béke porairai! Legyen neki könnyű a föld! BENYÁK MÁRIA

Kocsis Béla (1939–2018) átváltozásához

A havasesőben parkoláskor a földre nyomódó kerek nyomán fűszag érezhető Lajtaszentgyörgyön 2018. március 17-én. Ennyire változott a mindennapok. Az előző napok enyhülete teliesre fordult. Így lépünk a ravatalozóba, ahol Béla vár minket a koporsóban, dermesztőben. Mit tehetünk ebben a rettenetben? Elhessegetjük a könnyfakasztó érzelmeket, mert hazudik az, aki azt vallja, az ember megbékél a halállal.

Most mégsem a lázadás, tehetetlen harag kerekedik felül. Minden egészen természetes, mintha mi sem történt volna. Már régen nem találkoztunk, legutóbb is csupán annyit közölt a telefonban: ismét kórházba költözik az ünnepek után. Most már tudjuk, mert megtudtuk, végképpen elhalasztódott a találkozás.

Azaz mégsem. Hiszen itt van népes család, a rokonok, barátok, ismerősök, osztrákok és magyarok, ahogyan ő élte kettős életét. A helybeliek mellé felszokaszottak a magyarországiak, rokonok, volt iskolatársak.

A ravatalozóból szertartásosan viszik a sírhoz a koporsót a helybéli sisakos tűzoltók.

Elhunyt Losonczy Andor

A salzburgi zenei élet és a zenei nevelés jelentős tartóoszlopa, a Mozarteum emeritus professzora, Losonczy Andor zeneszerző és zongoraművész 2018. január 8-án, 86. életében elhunyt. Egészéjszakai állapotra már évek óta ingadozó volt. Nevét először Takács Jenő zeneszerzőtől hallottam, akinek az 1947/48-as tanévben Pécsért, még kamasz fiúként a konzervatóriumban zongoranövendéke volt. – Mikor immár tíz éve, hogy Halleinben egy cukrászdában Losonczyval beszélgettem, nagy szeretettel emlékezett vissza a pécsi évekre, ahol Takács Jenőtől rövid idő alatt életre szóló szellemi hozományt, minőségi munkára való nevelést kapott.

A budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán zongorát Kadosa Pálnál, zeneszerzést Szervánszky Endrénél végzett. Az Országos Filharmóniai Társaság szólistája lett, 1956-ban Liszt-díjat kapott. 1960-ban hagyta el Magyarországot feleségével, Kupor Klárával egyetemben. Darmstadtban, a „modern zene Mekkájában” Schönberg hajdani növendékénél, Eduard Steuermann-nál tanult, s Kranichsteiner-díjban részesült. Az elektronikus zenébe Karlheinz Stockhausen vezette be.

Salzburgban a ’60-as években magyar kollégával, Horváth József Máriával és Kovács Barnával az ifjú avantgárd zeneszerzőkhöz tartozott. Az Elektronikus Zene Stúdiójának asszisztense, majd a Mozarteum zongora docense, később professzora lett. Elsősorban a kortárs zene és a romantika foglalkoztatta. Az atonalis és a szeriális zenével való munka vezetete a kollázs-technikához és a dada elemekkel tarkított beszéd-kompozíciókhoz. 1978-ban és 1986-ban először Párizsban (IRCAM), majd Hamiltonban (Colgate University) és New Yorkban az elektronikus- és a computer-zenét tanulmányozta. 1999-ben közreműködött Herbert Peseckas *Where does the Sound come from?* – (Honnán származik a hang?) című dokumentumfilmjében. Mint

Sokan vagyunk: a telt ravatalozó után megtelik a halotti toros vendégelő is. Ilyen nagy volt az ő vonzaskör? Igen, mert Béla mindenkihez befogadott, az emberekéssé hangot. Mindent adott magából, ezért magyarként elfogadták és befogadták. Tudta és élte, az emberi kapcsolatoknak, az együvértartásnak és a legegység módja. Ezért sem kell szomorkodnunk.

„Ha kerestek, keressetek a szívetekben. Ott leltem menedékre, bennetek élek tovább” – ezt üzeni mindnyájunknak.

Így van ez, és ezt elfogadjuk. Emlékeinkből tevédnünk össze, és éljük tovább egymástól kapott élményeinket. Szövődik a múltból a jelen és a jövő, ami senki sem vehet el tőlünk, mert egymásba fogódzunk, együtt vagyunk.

Ugye Béluci, nem adunk fel semmit, folytatjuk el-elakadó beszélgetéseinket. Nem szűnik meg köztünk, ami minden átváltozáson át mi vagyunk és leszünk időtlen időkig.

Óriási a felkelő Hold a pusztában, Mike-budán!

-amicus-

MERRE VAN ELŐRE?

A philadelphiai Szépművészeti Múzeumban az egyik Chagall festmény olyan embert ábrázol, akinek fordítva van feltéve a feje. Arcracl nem előre, hanem hátra néz. Mögötte felrobantott templom omlik össze. A képen felirat: Ó Bosze (Ó Atyám). A festmény a Szovjetuniót és a szovjetrendszert szimbolizálta. De ugyanakkor múlt századunk képe is lehetne.

Az ezredforduló után, immár több mint másfél évtizede, a nagy útkezesek, de a kiútatlanságok korszakát is élve, a cím kérdése jogos, mert a történeti változások nem kerek számokhoz igazodnak. Nekünk magunknak van szükségünk az idő- és tér-határa, hogy ön-magunk felcsoportozható koordináta rendszerben meghatározhatók. A keresztény időszámítás – és ezzel párhuzamosan a zsidó világteremtési éra – egyetemes történeti rendszert állított elő és a korábbi és későbbi eseményeket ebben a strukturált rendszerben értelmezi.

Múlt századunk Európájában sok gondolat született és szó esett a nyugati kultúra jövőéről, a politika, a szocializmus vagy a jóléti állam jövőéről, és persze a kereszténység jövőéről is. Amikor a jövőnk kezd kérdésessé válni, az előttünk lévő út borul kődbe, nem ritkán a bizonytalanság érzése fog el bennünket. Ezért természetes, hogy azok, akik a kor és az emberi élet rezgésére finomabban rezonálnak, mint az átlagember: költők és írók, zeneszerzők és festők, gondolkodók közül sokan – Thomas Mann, Gustav Mahler, Egon Schiele, Arnold Schönberg, Köstler Arthur, Ady Endre, de mások is – szintén már a múlt század elő napjaitól kezdve megsejtették, hogy korunk sorsdöntő változást hoz.

Hozott. Egy nagy, optimista korszak a század eleji forradalmakkal indult el és a totalitárius rendszerek utolsó maradványak, a szovjet típusú diktatúrának látványos összeomlása-

val végződött. Úgy tűnik, itt Európában lassan vége annak a modernizációs zsákutcának, amit a kommunizmus jelentett, és amit az ezt felváltó liberalizmus követett embert és társadalmat megváltoztató kísérletével. Ugyanakkor, ha a magunk múltjáról és jövőéről töprengünk, aligha tehetjük meg, hogy ne szenteljünk néhány gondolatot századunk egyik legfénylőbb csillagának, az 1956-os magyar forradalomnak. Fejet hajtva nemcsak az ismert, de a névtelen áldozatok előtt is. Ők mind olyan ügyért küzdöttek, amelyért élni és jövőt építeni szép feladat.

De ezt nem világmegváltó mértékben kell megpróbálni, hanem a mindennapokra lebontottan. Természetesen, szépen, méltósággal a magunk feladatát vállalva. Szeretetet és toleranciát gyakorolva. Tehát olyan magyar társadalom, közösség építésére van szükség, amely egyéni és közösségi szinten békét, harmóniát munkál. Viszont ehhez nyilván az kell, hogy a mi szívünkben se hiányozzék a békeség és a megbékélés vágya. Különben csak „stratégiai békéről” lehet szó: végső soron feltételes békéről, amelyben más eszközökkel, de tovább folytatódik a háború.

A kereszténység jövőjét illetően pedig úgy látom, hogy a tekintély-egyház helyébe új típusú egyház-egység fog lépni, mert a mai (tömeg) társadalomban is – minden látszat ellenére – az emberek keresik az embertársat, a felebarátot, a személyes közösség megtapasztalását. Az öntudatos, felnőtt, érett hitéletnek olyan egyházi struktúrára van szüksége, amelyben kibontakozhatnak a sokféle karizmak. Valami olyasmiről szölok, amit Albert Einstein így fogalmazott meg: „Jelzést akarok adni arról, hogy bár az emberiség laboratóriumokból él és nem oratóriumokból, vissza kell kapnia oratóriumait, ha nem akarja, hogy belepuszduljon

A kultúrák közvetítés dilemmái

„Az emberszabású majmok s a köztünk levő különbség a kultúra, pontosabban a szimbólus kultúra, mely javarészt nem az agyi dobozon belül, hanem kívül van. A kultúra a kognitív tevékenységet számos agyban eloszítja, urálja tagjai gondolkodását...Kulturálisn költől faj vagyunk. Keressük a kultúrát, ahogy a madarak a levegőt. Cseréiben a kultúra alakítja elménket, miként a szobrász formálja az anyagot.”

Pleh Csaba azért idézi Donald gondolatait, hogy felhívja figyelmünket, elengedhetetlen mind a tudományban, mind a gyakorlatban a szintézisre törekvés. Ez különösen fontos azért, mert ma már nem kétpólusú világban, hanem három pólusban gondolkodunk: a lelki jelenség, az agyi folyamat és a fejlődés hármasságában. A fejlődésbe beletartozik az evolúció, a kultúra és az ontogenezis.

Milyen összefüggésben van az egyéni fejlődés, a faj folyamatok változása és a kultúra között? Hogyan befolyásolja a kultúra a fejlődést? S a közelmúlt bűvös kifejezése, a multikulturalizmus értelmezhető-e az egyén fejlődésében, a fajok folyamatos változásában, vagy ideológiával állunk szemben?

Nézünk a saját identitásunk, mitől vagyunk európaiak, mit jelent több ezeréves európai kulturális örökségünk? Ez Európa fogalmát meghatározzák azt vallották, hogy Európa három pillérre épül: a görög filozófiára, a római jogra, a keresztény erkölcsre. Tehát: „szellemi, erkölcsi értékek határozzák meg Európa önazonosságát.” (Zlinszky J., 2002) Ez az egyedülálló európai kultúra közös, s minden európai nép rendelkezik sajátosan, csak rá jellemző kultúrával.

S miben rejlik a magyar, szlovák, lengyel, német kultúra sajátossága? A műveltségben, s annak közvetítésében. A műveltség tartalmában, vagyis mit közvetít, mit tanít meg ebből a közös kultúrából az iskola, hogy – különbözőségeink megőrzése mellett – „egy nyelven” tudjunk beszélni, hogy értsük egymást az alapvető közös értékekről ismeretileg, vállalásával és terjesztésével, és ismételt újratemetésével. S legyenek képesek a másik nép sajátos kultúráját – tudományát, művészetét, hitét, hagyományát – megbeszélni, értelmezni, mert sokszínűségünk nem szegényíti, hanem gazdagít bennünket, s végső soron Európát.

Fontos, hogy ebben az információ-gazdag, sőt információáradatban túlterjedő világban ne bizonytalánodjunk el, hanem nyújtsunk biztonságot, eligazodást a zsinórmértékül szolgáló, évezredek által örökölt értékeink. Az eligazodási pontok felismerésében az iskola kell, hogy segítséget nyújtson, amennyiben a műveltség alapjául kívá-

lasztott tananyagot, kultúrát, hitelt érdemlő műveltséget terjeszt és teremti újja. Az újíjateremtés feltétele az elsajátítandó kultúra szintézise, az összefüggések megállapítása a hitelesség erejével.

A nevelés és oktatás célja nem lehet más, mint a kultúra – tudás, hit, művészet, morál – teljességének közvetítése. A kultúra e négy tényezőjét 2002-ben az UNESCO újragalmazta, amelyek ugyanazok, amit a pedagógia tudománya mindig is képviselt Európában. A 21. században sem a tudományfejlődés, sem a gyakorlat nem foglalkozik külön a kultúra és a kultúrák közvetítés alapvető kérdéseivel.

A fő probléma, hogy a kultúra tartalmát meghatározó tényezők megítélésében, továbbá az alapvető értékekben igen nagy a bizonytalanság általában, különösen a volt szocialista országokban. A demokrácia biztosította szabadságban csorbul a szabályok, normák tisztelete, betartása, betartása. Miközben kutatók sora bizonyítja, hogy az emberiség története során kialakult értékek, magatartásminták, normák átöröklésének hiánya a modern társadalomban gátolja az érett személyiség kialakulását (Kopp M. 2008), sőt a kudarcközt megkímélve, kudarc nélkül felnevelni ifjúság (K. Lorenz szavaival - infantiliss felnőttség (K. Lorenz, 2002)

A probléma gyökere a kultúra közvetítésében rejlik. Nevezetesen kik a felelősek a kultúra közvetítésért? A felelősök vajon bizonytalanok-e azon feladatukban, hogy felelősek a gyermekek felnőttségéig a gyermekeket, ifjakat erő hatásos közvetítésében; vagy szándékos a tevékenységük a bizonytalanság keltésében, a kulturálatlanság terjesztésében?

Vajon megtanítjuk-e és megtanuljuk-e, mi a hitváltási kötelesség, vagy pedig a diploma ünnepélyes átvételénél elmondott esküt csak formásággal éljük meg, hiszen be nem tartása semmilyen következménnyel nem jár?

Ezek következtében legalább akkora a felelőssége a sajtónak, a rádiónak, a televíziónak, a könyvkiadónak, a színháznak, a műzeumoknak, és természetesen a politikának, mint a tanítóknak.

Hogyan tanítsuk azt, amit nem tudunk? Nyilván ezt nem a piac diktálhatja, nem is a divat. A demokrácia adta lehetőséget mindenki számára ugyanannyi az igényesség szabadságának vagy az igénytelenség szabadságának választásában. A tudomány feladata az adott terület melyreható kutatása, összehasonlító vizsgálata, azok közvetítése. Az oktatáspolitikai képviselőknek mélytudással kell rendelkeznie a világos célok megfogalmazásához. A nevelés kulturálközvetítés, melynek küldetése a minőségi adaptáció lényegének megértése, megvalósításának elősegítése az önálló, szabad választ-

Ősz az Olt partján

laboratóriumába.” Ez esetben természetesen az oratórium szó nem zenei műfaj megjelölésére szolgál, hanem a befelé fordulás, meditálás, imádság helyének latin neve.

Nos, ha ezek után újra felvetjük a kérdést, merre is van az a bizonyos „előre”, talán közelebb érezzük magunkat általános világháború alatt, de azóta is, ugyanoda tereltek be és gyújtottak fel sokakat. Az emberi jogtörpár mellett a vandalizmus életünk kísérőjevé vált.

Az új évszázad, évezred további folytatásához félelemes ómen. Valóban meg kell találnunk oratóriumainkat, hogy ne pusztuljunk bele laboratóriumainkba. Felelősségünk közös és nem áthárítható.

PÁTKAI RÓBERT

JELEN SZÁMUNK KÉPEI

Erdélyi festő a csillagösvényeken...
(Gámenty Zoltán 1911–1992)

2017 őszén rendhagyó emlékkiállítás nyílt a marosvásárhelyi Bolyaia téri unitárius templom tanácstermében az akvarellfestő Gámenty Zoltán munkáiból. A gazdag képanyag betekintést nyújt Erdély csodálatos tájaiba a Székelyföld, a Gyimesek, a Nyárad, Küllüllök és a Maros mente megannyi történelmi-néprajzi emlékhelyeibe.

Gámenty Zoltán Abrudbányán született hétgyermekes családban. Kicsi korától az erdélyi tájak, hangulatok, a varázslatos templomok, kopjafák, emlékházak büvöletében élt. Autodidakta módon emelkedett az egykiszettelt és a szakma által is elismert marosvásárhelyi akvarellfestővé.

A széklei festőóráis, Nagy Imre, miután Zsögöddön megismerte Gámentyzt és munkáit, csupán ennyit mondott: „Maga most azonnal hagyjon abba mindent és csak a festészetnek éljen!”

Dr. M. Kiss Pál budapesti művészettörténész egyik tanulmánykötetében így ír: „Gámenty Zoltán életműve egyetlen, kiterő és törő nélküli iv. fény ittas, levegős, varázslatos térben formálja a tömegeket és hangolja a színeket”.

A szülőföld iránt élete végéig hűséges Gámenty Zoltán emlékkiállításán megtekinthető képei (54 festmény) a családtagok tulajdonában vannak.

Festményeinek egy része a budapesti Nemzeti Galéria tulajdonát képezi, de különböző munkái láthatóak Győrött és Debrecenben, valamint Erdély legismertebb műzeumaiban Kolozsvártól Sepsiszentgyörgyön és Székelyudvarhelyen át egészen Marosvásárhelyig, valamint Európá és a nagyvilág számos országában, magánygyűjtek. Gámenty Zoltán Erdély egyik elismert (de gyakran el is feledett) akvarellfestő lélekgyógyásza.

KELEMEN FERENC

KITÜNTETÉS

Zsirai László március 15. alkalmából a Magyar Arany Erdemkereszt állami kitüntetéskapta irodalmi munkásságáért.

Zsirai László költő, író, publicista, irodalmi szerkesztő, a spirituális realizmus jegyében született művei és szerkesztői tevékenységei a nemes erkölcsi polgári keresztény nemzeti értékrendet évtizedek óta hathatósan képviselik.

KOVÁCS-NÉMETH MÁRIA

TANULMÁNYOK A GLOBALIZÁCIÓRÓL

A Kiss Endre által kiadott, globalizációval foglalkozó tanulmánykötet két vonatkozásban maradhat emlékezetes az olvasó számára.

Az egyik az, hogy multi- és interdiszciplináris megközelítésekben foglalkozik a globalizáció témaköreivel; a globalizáció kérdésköreit minden szerző korunk egyik összetett és életünk minden területét átható problémaként próbálja értelmezni. A másik erre utaló vonatkozás az, hogy a kötet szerzői első kézből ismerik globalizálódó világunkat.

A kötet 21 tanulmányt tartalmaz, amelynek többsége angol nyelvű, ugyanakkor van benne 5 francia és német nyelvű tanulmány is. A kötetben a tanulmányok 4 csoportra oszlanak.

Az első rész tanulmányai a globalizáció fogalmával, értelmezéseivel és jelentésének dinamikájával foglalkoznak.

A globalizáció komplex folyamatai és jelenségei a modernitás keretében érthetőek meg és tanulmányozhatóak. Kiss Endre globalizáció-fogalmában e folyamat minőségileg átalakítja a történelem releváns aktorai közötti viszonyokat, s a globalizáció kifejlett formájában végső és dinamikus formája lesz a társadalmi tér idősitésének. Értelmezésében a globális aktorok és irányítási mechanizmusok jelenlegi hiánya nem tudja megakadályozni a globalizáció negatív hatásait, így például a társadalmi tőke sorvadását, a természeti javak pusztulását.

A kötet tanulmányainak második csoportját alkotó 5 írás a globalizáció és a társadal-

mi-gazdasági aspektusok kapcsolatát helyezi a középpontba.

Jacques Poulain több évtizedes filozófiai munkájának eredményeire építi globalizáció-elemzését. Azt az ellentmondást állítja középpontba, hogy az igazságosság, a konszenzusképzés, a kommunikáció új transzparenciája, a boldogsághoz és az igazságossághoz fűződő elvárások éppen a globalizáció kiteljesedésének korszakában nem csak hogy nem érvényesülnek, de igen gyakran még saját ellentétükbe is fordulnak.

Leonid E. Grinin és Andrey V. Korotayev arra a világtapasztalatra hívják fel a figyelmet, hogy a globális világban a nem demokráciában élő népek, országok számára is egyre vonzóbb a nyugati típusú demokrácia. Miközben a diktatúrákat és a régi társadalmi kapcsolatrendszereket lerombolták, a demokrácia mégsem tudott kialakulni ezekben az országokban. Az utóbbi időkben inkább az autoriter rezsimek (Kína, Vietnam, Irán, Taiwan stb.) értek el gyorsan javuló gazdasági és társadalmi eredményeket.

Kelen András a szociális gazdaság definíálására tesz javaslatot. Ez a szociális gazdaság nemcsak egy-egy személyiség köré szerveződik, hanem valóságos kollektivitást, közösséget és közös tulajdont építő akció és elfoglaltság, valamint üzleti vállalkozás is.

A tanulmánykötet harmadik része szintén 5 tanulmányt tartalmaz, amelyek a globalizáció

jelenének értelmezéséből kísérlik meg annak lehetséges jövőit kibontani.

Heiszler Vilmos, a sajnálatosan korán elhunyt kiváló történész, az egyes népek rekonstruált önképeit hasonlítja össze részben egymással, részben pedig azokkal az elképzelésekkel, amelyeket „kívülről” alkotnak meg róluk. Richard Saage a globalizáció korszakának nemzetközi politikai viszonyait vizsgálva állapítja meg, azokban a neoliberális politikai berendezkedés volt a meghatározó, majd 2001-től színre lépett a nemzetközi terrorizmus. Ez, de korántsem csak ez az egyetlen tényező vezetett oda, hogy a kétezres évek előrehaladó folyamatában a demokratikus rendszerek komolyan veendő demokráciaelméleti deficiteket szenvedtek el, amelyek releváns fundamentál-demokratikus korrekciókat írnának elő.

Fülöp Márta a hazai magyar egyetemista fiatal felnőttek globalizációval szembeni attitűdjét vizsgálta. A fiatal felnőtt és leendő magyar értelmiségünk jelenlegi, globalizációra vonatkozó értékítéletéből nem olvasható ki sem a globalizációt elfogadó, sem azt elutasító egységes felfogás.

A kötet negyedik része, amely 4 tanulmányból áll, a globalizáció és a technológia viszonyára és kapcsolatuk jövőbeni következményeire összpontosít.

Nico Stehr a jövőre tekintve amellet érvel, hogy a tudástársadalom fejezi ki korszakunk társadalmának lényegét, a tudás mint a tár-

sadalmi akciókhoz szükséges kapacitás válik valóságformáló erővé technológia és hatékony emberi közreműködés formájában.

Rob van Kranenburg az Internet, a kiterjesztett realitás megjelenésében láttatja a globális emberi jövő új formáját. E kulcstechnológiák elfogadása, használata és fejlesztése azzal járhat, hogy olyan globális világországot kell építenünk, ahol minden intelligencia megtalálható, s azok egyenlőek és elfogadottak.

A tanulmánykötet sokszínűsége és rétegzettsége teszi vonzó olvasmánnyá az egyes tanulmányokat, és egyben lehetőséget ad változtatni a tanulmányok között.

Általánosságban megragadhatja a figyelmet, hogy a globalizáció jövője még megíratlan.

Erőteljes kritikai kutatásokra és pozitív erőfeszítésekre lesz szükség ahhoz, hogy a globalizáció megállíthatatlan folyamata kulturálisan és társadalmilag az emberiség javát szolgálja.

HIDEG ÉVA

Endre Kiss (ed.): *Studies on the Theoretical Perspectives of Globalization, Arisztotelész Kiadó, Sopron, 2014, p. 310.*

A német–magyar kapcsolatokról történelmi dokumentumok nyomában

Németh István professzor több évtizednyi kutatás után hazahozta és megjelentette a weimari köztársaság külügyi apparátusának Magyarországról készített jelentéseit és elemzéseit. Az 526 dokumentum alapján pedig megírta a két ország kapcsolatrendszerének monográfiáját is. Az iratok rávilágítanak a nagyhatalmi német térségi politika folytonosságára a Duna-medencében. Németország a weimari köztársaság idején a gazdasági és politikai érdekek szétválasztását vallotta, és semminemű olyan privilégium nyújtására nem hajlott, amely az egykori szlovén Magyarországot megkülönböztetett kezelésben részesítette volna Közép–Kelet-Európa többi országával szemben. Amikor a térségre Franciaország német kiutése után pedig Olaszország is szemet vetett, beindultak Németország vészreakciói, s a Hitler-kormányzat a térség visszaszerzése érdekében a gazdasági és politikai érdekek egységét hirdette bevetette gazdasági „csodafegyvereit” (kliring és preferenciák), amelyben 1934 elején kiemelt szerep jutott Magyarországnak.

„Bármiként is áll a dolog, szükségünk van Magyarországra, mint fontos élelmiszertermelőre, nemcsak ennek a háborúnak a során, hanem még hosszú ideig azt követően is. Arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy orientális politikánk számára, amíg az oroszországi körülmények nem konszolidálódnak a javunkra, Magyarország – egykor talán Bulgáriával együtt – megnehezítheti a Kelet felé vezető utat, vagy akár el is zárhatja azt” – jelentette 1918. augusztus 11-én Egon Franz von Fürstenberg-Stammheim budapesti főkonzul Georg von Hertling birodalmi német kancellárnak, mintegy kijelölve Magyarország jelentőségét a későbbi német külpolitika számára.

A magyar külpolitikában 1920 októberére talajt vesztített ideiglenes francia orientációt mindinkább a Németország felé fordulás váltotta fel. A Németországgal megvalósítandó politikai és gazdasági együttműködés szükségességét Bethlen István miniszterelnök 1921. március 1-jén hirdette meg. A magyar–német gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok intenzív kiépítését a német fél messzemenően támogatta, de az elégtelen gazdasági konszolidáció miatt a magyar vállalkozásokban jelentősebb német tőke-résztvételt még kockázatosnak tartottak, ezért óvatosan cselekedtek. Német részről – a francia gyanakvás miatt – ekkor konkrét külpolitikai együttműködésre nem voltak hajlandók, ezért a két kormány mindössze informális kapcsolatban állt egymással.

1922 júliusától a két kormány mindinkább állandósuló vitáihoz tartozott az 550 ezer fős magyarországi németiség ügye. Német részről a magyar kormányt magyarosítással és nemzeti türelmetlenséggel vádolták, az pedig belügynek tekintette a német kisebbség kérdését. Rövidesen kialakult és mozdulatlan ságba merevedett az a feltételrendszer, amely a másik féltől várta a kezdeményezést. A magyar kormány az erdélyi magyar és német kisebbségek ösz-

szefogásával tervezett nyomást gyakorolni a román kormánynra, s ezt állította a magyarországi németiség helyzete javításának feltételül. Német részről pedig az erdélyi együttműködés feltételül előbb a magyarországi németiségnek tett kedvezményeket állították.

Az 1920-as évek közepére a magyar–német gazdasági és politikai kapcsolatok egyfajta nyugalmi állapotba kerültek, de a német ipar fokozott exporttörekvése és a német agrárvédelmi rendszer kiépítése egyre súlyosabb helyzetbe hozta Magyarországot. Magyarország 1926-tól már nem vihette be Németországba hagyományos exportcikkét, az élő marhát és a sertést. Eredménytelenek maradtak az 1928. évi magyar–német kereskedelmi szerződési tárgyalások is.

Bethlen István magyar miniszterelnök 1930. novemberi berlini látogatásának igazi értelme „a megromlott légkör megjavítása és Magyarország további elcsúszásának megakadályozása a németbarát orientációtól, ezért vele a régi szövetség és a tényleges sorsközösség szellemében beszéljünk... szimpátiával és érdeklődéssel kellene viseltetnünk a magyar revíziós kívánságok iránt” – ajánlotta a berlini Külügyi hivatalnak von Schoen budapesti német nagykövet.

A világméretű agrárválság, majd a világgazdasági válság beköszöntével a német fél gazdasági ügyekben kérlelhetetlennek bizonyult. A magyar gazdasági kéréseken részvétlenül átsikló német álláspont csupán a Hitler 1933. január 30-i kancellári kinevezését követő hónapokban változott meg. A német-magyar politikai érdekközösség német részről történő elfogadása – s ebből adódóan Magyarország előnyben részesítése – kedvezően hatott a magyar–német gazdasági kapcsolatok fejlődésére. A magyar–német gazdasági kapcsolatok „rendbetételére” a budapesti német követségre telepített Karl Schnurre tanácsos (egyébként később az 1939. augusztusi német–szovjet gazdasági megállapodás „atyja”) 1933 szeptemberében hűszoldalas, nagylélegzetű emlékiratban foglalta össze a német–magyar gazdasági kapcsolatok kiépítésének szükségességét. Magyarországnak Németország ellen irányuló esetleges tervekben való részvétele ellen csak akkor kapunk garanciát, ha Magyarországot szorosabban magunkhoz kötjük – írta, amely jelenleg egyedül gazdasági területen lehetséges. A két népgazdaság összekapcsolását a fontos magyar áruk kielégítő mértékű németországi értékesítése révén vélte elérhetőnek, Olaszországhoz és Ausztriához hasonlóan, de jóval kedvezőbb feltételekkel. Javaslatait megkezdték a kompenzációs forgalom kiépítését, megújította a kliring-rendszert, s teljesen új pénzügyi visszatérítési rendszert (magyar részről az export-prémiumból, német részről a vámbevételekből) dolgozott ki a befagyasztott német-magyar kereskedelmi forgalom megélénkítésére. Az intézkedésektől azt remélték, hogy Olaszországtól rövidesen kiesik „a túl nagy cipőből, s a Duna-völgyi országokban német gazdasági dominancia érvényesül.”

Végül az 1934. február 21-én aláírt magyar–német kereskedelmi szerződés második pótegyezményében és bizalmas megállapodásában a német kormány kötelezte magát a magyar termékek németországi bevitelének kompenzációs és a kliring-egyezmények keretében történő támogatására. A kiviteli támogatással a magyar áruk előnyös helyzetbe kerültek a német piacon, mert nemcsak megkerülték a német vámokat, hanem kiegyenlítő-dőtt az árfeszültség is az alacsony világpiaci árak és a magas magyar belföldi árak között. A magyar kormány pedig ígéretet tett a német áruk magyarországi bevitelének méltányos kezelésére. Németország szilárd beviteli kontingenst kapott Magyarországra, egyúttal jelentős biztosítékot is a bevétel engedélyezési eljárásának egyszerűsítésére. Az új bázisra helyezett magyar–német kereskedelmi forgalom a második világháború kitöréséig rendkívül sikeresen működött, mert mindkét fél azt kapta, amire szüksége volt. A háború végére azonban 1,5 milliárd márkás német passzívum keletkezett, amely a mai napig kifizetetlen maradt.

A Wilhelmstrasse és Magyarország. Német diplomáciai iratok Magyarországról (1918–1934) Összeállította és sajtó alá rendezte: Németh István. I. kötet. Az 1920-as évek. A szerző magánkiadása, Budapest, 2016. 975 oldal. Ármegjelölés nélkül; A Wilhelmstrasse és Magyarország. Német diplomáciai iratok Magyarországról (1918–1934) Összeállította és sajtó alá rendezte: Németh István. II. kötet. Válság és radikalizálódás (1931–1934). A szerző magánkiadása, Budapest, 2016. 450 oldal. Ármegjelölés nélkül. Németh István: Magyarok és németek 1914–1934. Gazdaság, politika, kisebbség, kultúra és katonai kapcsolatok. A szerző magánkiadása, Budapest, 2016. 635 oldal. Ármegjelölés nélkül)

MAKKAI ÁDÁM

OFFENLEGUNG

Az 1982-ben életbe lépett osztrák sajtótörvény értelmében az alábbi nyilatkozatot tesszük közzé:

Offenlegung gemäß § 25 des Mediengesetzes:

Medieninhaber: Zentralverband Ungarischer Vereine und Organisationen in Österreich, A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/II/8.

Unternehmensgegenstand: Interessenvertretung der Österreicher ungarischer Sprach- und Kulturzugehörigkeit.

Vorstand: Mag. József Hollós (Präsident), Dr. Andrea Seidler (Generalsekretär), Zoltán Tánczos (Kassier).

Beteiligung: 100%.

Grundlegende Richtung: Pluralistisch - demokratische Meinungsbildung der Ungarn, Wahrung einer mit Österreich verbundenen Identität des Volkstums.

BÉCSI NAPLÓ

AZ AUSZTRIAI MAGYAROK LAPJA

Kiadja az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége

Levelezési cím: A-1011 Wien, Postfach 358.

Web: www.kozpontiszovetseg.at
www.becsinaplo.eu

Tel./Fax: 00 43 1 532 60 49

E-mail: becsi-naplo@aon.at

Zweimonatsblatt der Ungarn in Österreich.

Eigentümer, Herausgeber, Hersteller und Verleger:

Zentralverband Ungarischer Vereine u.

Organisationen in Österreich.

A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/II/8.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

Bodzsóni István (Szabadka), Borbándi Gyula † (Budapest), Czellar Judit (Genf), Duray Miklós (Pozsony), Gömöri György (London), Kovács István (Budapest), Kovácsné Németh Mária (Győr), Kő András (Budapest), T. Kovács Péter (Budapest), K. Lengyel Zsolt (München), Papp László (New York), Pomogáts Béla (Budapest), Sárközi Mátyás (London), Szakály Sándor (Budapest), Zakar Péter (Szeged).

SZERKESZTŐSÉG:

Benyák Mária, Böröndi Lajos, S. Csoma János, Deák Ernő (főszerkesztő), Fetes Kata, Kántás János, Martos Péter, Radics Éva, Rimpler Diána, Varga Sándor.

GRAFIKAI SZERKESZTŐ: Uzsák Zoltán

GAZDASÁGI INTÉZŐ: Deák Sonja

BANKKONTO: 004-46793, BLZ: 20111, Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG., Hauptanstalt A-1010 Wien, Graben 21.

IBAN: AT572011100000446793 • BIC: GIBAATWW

ELŐFIZETÉS egy évre: Ausztriában 15,- Euro, Magyarországon 3500,- Ft, Nyugat-Európában 20,- Euro, vagy annak megfelelő összeg, tengerentúl 25,- Euronak megfelelő összeg, Szlovákiában egyes számok eladási ára: 1,50 Euro.

TERJESZTŐINK:

Amerikában: Andrew Rekey, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

E-mail, az újság számára: BecsiNaplo@yahoo.com
Bankátutalás: Hungarian Freedom Fighters Inc. San Francisco Area Chapter, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

Angliában: Hungarian Book Agency, P.O.B 1956, Durham DH1 2GA.

Hollandiában: Kónya Melinda. Boerhaaveplein 124. 2343 LX Oegstgeest, 00-31-71-5154287.

E-mail: melindakonya@hetnet.nl

Kanadában: Pannonia Books Ltd., 472 Bloor St. W. 2nd floor, Toronto, Ontario M5S 1X8.

Magyarországon: Librotade Kft., H-1656, P. O. B. 126, H-1173, Budapest, Pesti út 237. Bank folyószámla: KHB Rt. 10402166-21638181-00000000.

Németországban: Dr. Klement Kornél, BUOD, Ringstrasse 16, D-63128 Dietzenbach

Svájcban: Judit Czellar 13, Croix-du-Levant, CH-1220 Genève, e-mail: czellarjud@hotmail.com, 0227970854 – Postfinance, Julianna Judit Czellar, Compte: 12-165459-6, IBAN: CH13 0900 0000 1216 5459 6

Svédországban: Szöllősi Antal, S-127 24 Skärholmen, Box 176. PlusGiro Nr.: 756987-4.

Szlovákiában: Benyák Mária, e-mail: maribenyak@gmail.com
Bankszámla: SK6709000000000170127485

Névvel vagy betűjellel megjelölt cikkekért szerzőik felelnek és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Druck: Monocopy Bt.
H-9200 Mosonmagyaróvár, Juhar u. 16.